Akbaba

Dört kıt'ada bir oyuncu!

Yazı işlerini fiilen idare eden:
Ahmet Koçer

Basıldığı yer: ŞAKA Matbaası
İSTANBUL

Sayısı 35 Kuruş

ABONE ŞARTLARI :

Türkiye için, yıllığı (52 sayı hesabiyle) 18 lira, altı aylığı 9 lira, üç aylığı 450 kuruştur.

Yabancı memleketlere, yıllığı 30 lira, altı aylığı 15 lira, üç aylığı 750 kuruştur.

Gönderilen yazılar, resimler, basılsın, basılmasın, iade olunmaz.

ADRES : Nuruosmaniye Caddesi, numara 57, İstanbul.

Telefon:
21811

3 Katlı Ev

Üç neslin romanı

Yazan:
Yusuf Ziya Ortaç

Yılbaşında

Çıkıyor

Açık Muhabere;

Gürses Kitabevi
ORDU

Bugüne kadar bekledik. Sabrımızı tüketmemenizi tavsiye ederiz.

000262

Akbaba

Sayı: 40 — Cilt: 2 — 18 ARALIK 1952 ★ Perşembe günleri çıkar, siyasî mizah gazetesi ★ Sahibi: Yusuf Ziya ORTAÇ

YAŞIYAN DİL

Dil Kurumu, Anayasanın yaşıyan dile çevrilmesi için Fuat Köprülü ve arkadaşlarının kanun teklifini protesto ediyor: «Yaşıyan dil, bizim gibi yaşlı adamların konuştuğu dil değilmiş. Yeni neslin diliymiş!»

Hiç de böyle acayip dil görmedim! Demek bizler, yıllardanberi anadilimizi konuşa dinliye, yaza okuya daha iyi öğreneceğimize unutmuşuz! Biz yaşarken konuştuğumuz dil ölmüş. Farkına varmadan ölü dili konuşmaya başlamışız! Aman Yarabbi! Ne soğuk, ne tüyler ürpertici şey!

— Gençler, sakın merak edip Uşaklıgil'in «Mezardan Sesler» ini okuyayım demeyin. İşte o, biziz! Bizim konuşmamızı dinleyin yeter!.

Böyle mi diyelim? Fakat, böyle de olsa, yine bu kanun teklifini yapmak gerekti. Herhalde bu Dil Kurumunun «Yeni nesil» dediği şey, otuzunu aşkınlar olmasa gerek! Milletvekili olmak için, mutlaka otuzunu aşmalı! Öyleyse ne yapsın ölü dil konuşan bu zavallı milletvekilleri? Onları beşiğe koyup ninnilerle yaşayan yeni dili konuşturamayız. İlk mektebe de başlatmamıza imkân yok. Kanun yapacaklar. Müzakere edecekler. Münakaşa edecekler. Nutuk verecekler. Kendi dillerini kullanmaya mecburdurlar. Bilmedikleri dille bunların hiç birini yapamazlar. Dillerini kesip otursunlar mı? Ha!.. Evet, eski devir de olsaydı, belki ama, şimdi buna da imkân yok!

Bu Dil Kurumu, kendini ne sanıyor kuzum? Dilimizin kâhyası mı? Akademi desek değil! Bir ilim heyeti desek, o da değil! Bir hayır cemiyeti desek, hayrından vazgeçtik, zararı dokunmasın, razıyız!

Sözün doğrusu, orası Cumhuriyet vakfından bir imarettir; onlar da bu vakfın mütevellileri! Vakfiyeden çimleniyorlar, o kadar... Pekâlâ ama, ne dillerini, ne de dilimizi bozmasınlar! İşte, size yaşıyan dil dediklerinden bir örnek: (Kurumun müdafaasını yapan Nurullah Ataç'ın Ulus'taki yazısından alıyorum.)

Özgür kişi! Ne demek? Hür adam. Gençler, konuşurken hangisini dersiniz? Özgür kişi mi, hür adam mı? Yine oradan: Toplumun bir tikesi olarak... Ne demek? Cemiyetin bir cüzü olarak! Konuşurken hangisini dersiniz? Onu mu, bunu mu? Bari bunu yazan zat, yeni nesilden biri olsa yüreğim yanmaz. Ellisini çoktan aşmış, altmışına merdiven dayamıştır!

Dil Kurumuna bir teklif yapayım: Meclisin bu iş için bir defacık Gençlik Parkında bir açık hava toplantısı yapmasını ister mi? Orasını ne kadar genç alırsa, girsin. Meclis başkanı, Anayasayı açıp reye koysun! Hangisi yaşıyan dil? Eğemenlik mi, hâkimiyet mi? Yasama yetkisi mi, kanun yapmak salâhiyeti mi? Yürütme erki mi, icra kuvveti mi? Yargı mı, muhakeme mi? Sahtecilik mi, sahtekârlık mı? İnancı kötüye kullanma mı, emniyeti suistimal mi? Yabancı devlet uyruğu mu, yabancı devlet tebaası mı? Kamu hizmetlerinden yasaklı mı, âmme hizmetlerinden memnu mu? Meclisin süresi mi, müddeti mi? Dönemi mi, devresi mi? Onamak mı, tasdik etmek mi?.. Bunlar daha Anayasanın ilk faslındaki uydurmalar!

Haydi, efendim, haydi, böyle yaşayan dil olmaz! Yaşayan dil, bir milletin güzel konuşan insanlarının, ediplerinin, hatiplerinin, muharrirlerinin, şairlerinin konuştuğu dildir.

Orhan Seyfi ORHON

BÖYLE BAŞ, BÖYLE TRAŞI..

000263

ÖBÜR DÜNYADAN RÖPORTAJLAR

Hüseyin Rahmi konuşuyor!

Biz, köyde otururuz. Köy dedim se, sahici köy değil. Vaniköyde. Maamafih, sahici köyden farkı da yoktur.

Oturduğumuz yalı, eskiden C. H. P. binası mı neymiş, pek köhne bir şey... Bomboş sokaklarında her gece rüzgârlar eser, cinler cirit oynar. Geçen gece yine böyle gürültüler biraz fazlalaştı. Merak ettim. Vakit gece yarısına doğruydu. Çıktım yukarı. A... Bir de ne göreyim! Kırk beşlik, olgun bir kadın. Baştan aşağı bembeyaz bir ihrama bürünmüş. Kollarındaki, ayaklarındaki ağır zincirleri şıngır şıngır sürükliyerek dolaşıyor. Rüya mı görüyorum acaba, diye kendimi çimidikledim. Hayır. Hakikat. Kadına hamle ettim. Ellerim boşluktan başka bir şeye tesadüf etmedi. O zaman anladım, Şu manyetizmacı profesör Watson'la görüşmüştüm ya... Hayal görmek, daha doğrusu herkesin göremediklerini görmek huyu bana ondan sinmiş.

— Kimsin? dedim.

— Cehennemlik'im! dedi.

— Hangi cehennemliksin?

— Hüseyin Rahminin «Cehennemlik» romanındaki...

— Neden böyle geziyorsun? Nedir bu zincirler?

— Ah evlâdım, diye başladı kadın; bunlar ihtiras zincirleri... Sağlığımda beni yatağa bağlamıştı. Hoşuma giden erkekten muradımı almak dilerdim. Şimdi de o zincirleri boynumda, kollarımda, ayaklarımda ebediyyen taşımağa mahkûm oldum. Böyle geziyorum ki, dünya adamları beni görsünler, kimini yatağa, kimini koltuğa, kimini daha başka şeylere bağlayan ihtiras zincirlerinin sonra nasıl kendilerine dert olacağını anlasınlar..

— Aman teyze, dedim. Onlar öbür dünyada fizik kanunlarının sökmediğini biliyorlar. Bu dünyada sahici zincir olmasın da öbür dünyada ne olursa olsun...

Baktım, arkadan biri daha geliyor. Önce Yeşil hoca zannettim. Aynı kilise direği gibi ense, aynı kallâvi kılık, endam, al al yanaklar... Habire tekbir getiriyor.

— Siz kimsiniz? dedim.

— Ben «Kadınlar Vâizi» yim, dedi, öğrendim ki dünyada yeniden hocalar, hafızlar rağbet görmeğe başlamış. Kadınların göğüslerine (burada Vâiz Hazretleri yalandı) nüsha yazıp yalıyarak siliyorlarmış. Manevî pederim Hüseyin Rahmi beye yalvarmağa geldim. Nezdi İlâhide şefaat ederek beni tekrar dünyaya getirsin...

Allah Allah... Herkes sürü sürü maiyetile gezer. Anlaşılan öbür dünyada bizim üstad, kendi yarattığı kahramanlarla dolaşıyor...

Derken, çökük yanakları, şıldır şıldır dönen zeki gözleri, sevimli gülümseyişile Hüseyin Rahmi Gürpınar göründü.

— Aman üstadım, dedim, bu ne şeref! Bu ne ten...!...

— Arasıra merak ediyorum, memleket ne âlemde diye...

— Nasıl, fark gördünüz mü, sizin zamanınızla şimdiki zaman arasında?

— Var biraz. Bizim zamanımızda meselâ ileriye ait kötü inkişaflar diye romanlarımızda göstermek istediğimiz şeyler, şimdi tabiî bir hal olmuş..

— Ne gibi üstadım?

— Meselâ, benim «Toraman» da oğlan üvey anasını sever, babasını öldürmeğe kalkar. Bunun insanlık bakımından ne kadar aşağı bir hal olduğunu anlatmak için sayfa sayfa nutuk vermiş, felsefî mulâhazalar ileri sürmüş ve devrin münekkitleri tarafından hücuma uğramıştım. Halbuki ilâ maşa'llah, gün geçmiyor ki, A'rafa gelen ruh...

— Arafata demek iniyorsunuz galiba üstad...

— Hayır evlâdım, A'raf... Ah bu zamane gençleri ah. Gerçi o sizin Sabri Esat Siyavuşgil, meşhur Cyrano tercmesonin birinci basımında ahretin bir nevi bekleme salonu olan A'raf kelimesini Fransızcadan Arafat diye tercüme etmişti ama, sonradan o bile düzeltti. Sen ne demeğe diretiyorsun? Ne diyordum, ha... Gün geçmiyor ki, anasını seven oğlu tarafından öldürülmüş bir baba ruhu, yahut övey oğluyla birleşip kocasını zehirleyen bir kadının diğer kardeş tarafından öldürülen ruhu ahrete intikal etmesin...

— Ya... Sahi, öyle... Ceza korkusu da kalmadı...

— Evlâdım, onlar cezanın mahşerde görüleceğini biliyorlar. Zavallı şair Fuzulî neden şikâyet ediyordu? Dünyada ceza görmedikleri için kendi maaşını vermeyen memurlardan... Şimdi de sanki başka türlü mü?

— Üstadım, dedim, biraz da tatlı tarafından açalım. Siz ki, bir İstanbul çocuğusunuz. Şehirde ne gibi gelişmeler görüyorsunuz?

— Çok! Benim «Tünelden ilk çı..ş» romanımda tasvir ettiğim itişme sahneleri şimdi tekmil tramvaylarda, otobüslerde, stadyum kapılarında cereyan ediyor. Nüfus siyasetine ehemmiyet verildiği anlaşılıyor. Sonra nedir o tiyatroların hali? Şehrin sokakları dilenci kılığında aktörle dolu, Şehir Tiyatrolarında aktör yok. Herkes bir curcuna havasına kapılmış gidiyor, radyoda müzik yok. Adım başında kaldırım şairleri türemiş, ortada şiirden eser yok. Hele o zavallı Heybelinin hali... Bizim «Kokotlar mektebi» yanında halt etsin. Ben vali olsam, Heybeliadayı olduğu gibi turistik otel diye ilân ederdim. Halbuki, valinizde maşallah mükemmel bir romancı muhayyilesi var. Benim o kadar kolaylıkla icat ettiğim halde bir türlü aklıma bile gelmeyen şeyler, onun dilinde her gün en basit hâdiserler gibi dolaşıyor...

— Ne gibi?

— Asma köprü, Beyazıt - Şişli tüneli gibi...

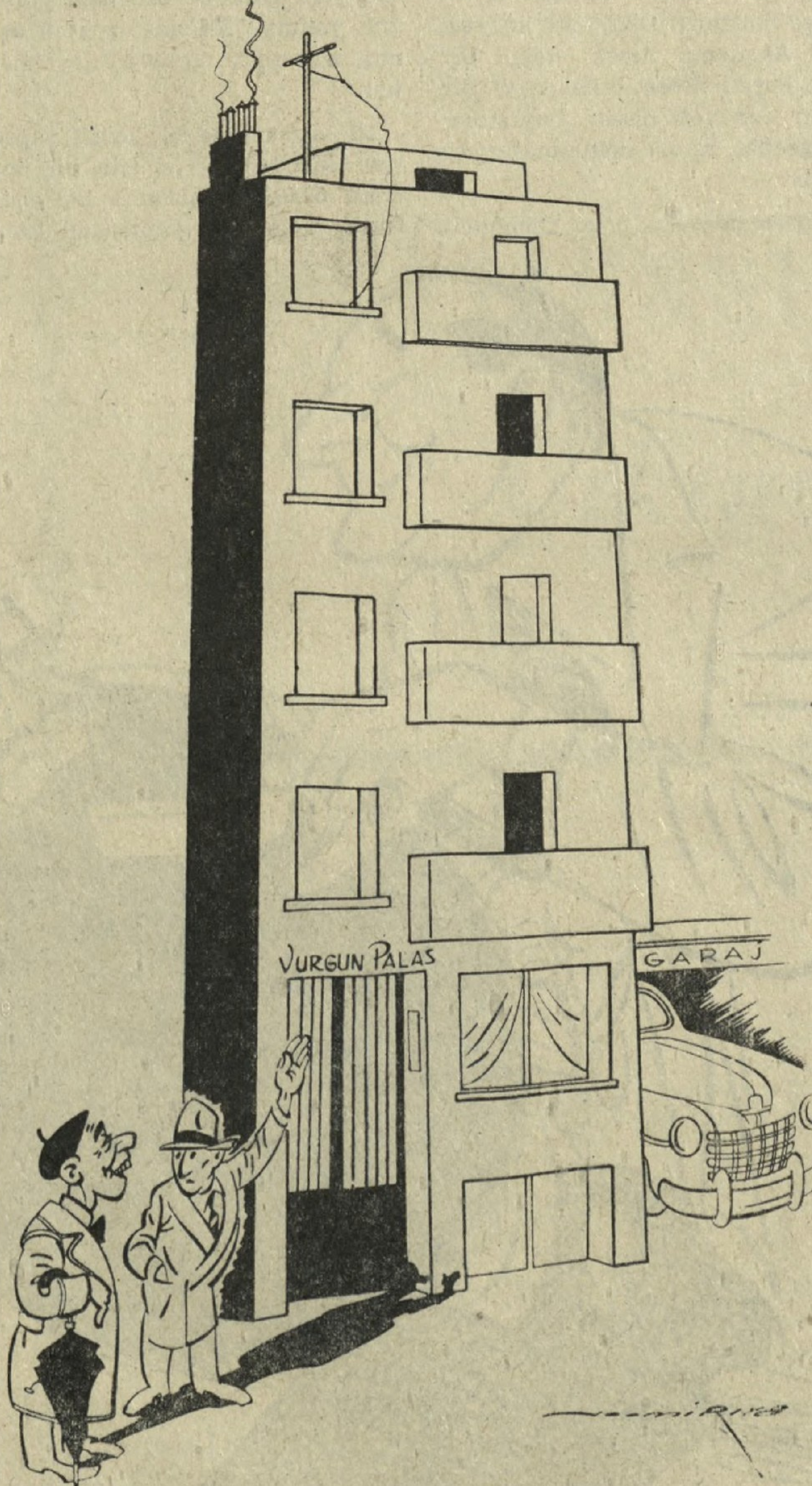
— Kim geçecek oralardan dersiniz?

— Başkasına hacet yok, sevimli valiniz şimdiden tünel geçiyor!

Gülmeğe hazırlanıyordum. Lâkin bir horoz sesi aklımı başıma getirdi. Bir de baktım ki, sofada yapyalnızım; ne Hüseyin Rahmiden eser var, ne kahramanlarından...

O zaman, üstadın o halinde bile benimle şakalaştığını anladım ama, bu şaka, bana üç günlük nezleye mal oldu!

İstanbul Muhabiri

— Kuzum, şu «apartıman» kelimesi necedir?.
— Türkçedir kardeşim, Türkçe: «Apartmak» tan geliyor!...

000264

Gazetelerden: KANSER YABANİ HIYARLA TEDAVİ EDİLİYOR.....

— Haydi oradan, kanser ilâcı herif!..

Yunus gibî!..

— Ahmet Emin Yalman'a —

— 1 —

Gidip Ahmet Emini

Bir yol göresim gelir!
Eşiğinin tozuna
Yüzler süresim gelir!

— 2 —

O hürriyet aslanı,
Demokrasi sultanı,
O Vatan kahramanı
Nerde, sorasım gelir!

— 3 —

Kutlayıp gazasını,
Kazanıp rızasını,
Hasmının cezasını
Kendim veresim gelir!

— 4 —

Mürtecii, kızılı,
Birbirinden azılı...
Tutup Necip Fâzılı
Yere seresim gelir!

— 5 —

Falih methet Emini,
Boz ettiğin yemini!
Bozmazsan, kalemini
Alıp kırasım gelir!

— 6 —

Fiske der ki: en yüce
Kahraman odur bence,
Karşısında elpençe
Divan durasım gelir!

FİSKE

Ne demiş?

Hüseyin Cahit Yalçın, bir kaç gün evvel Ulus'ta çıkan baş yazısında, bir tek hakaret kelimesi kullanmadan, Tevfik Rüştü Aras'a da hakaret ediyor.

Sebep?

Bugünkü hükûmeti methetmiş!.

Cahit üstad diyor ki:

«Atatürk'ün, hususî sohbetlerinde Tevfik Rüştü Aras'tan hangi kelime ile bah settiği malûmdur....»

Biz, Atatürk'ün hususî sohbetlerinde bulunmadığımız için bu kelimeyi bilmiyoruz. Ammaaa!...

Evet, amma, umumî bir sohbette, Hüseyin Cahit bey den nasıl bahsettiği de bizce malûmdur.

Bilmeyip de öğrenmek istiyenler varsa, lûtfen Gazinin büyük nutkunu okusunlar!...

Anayasa Dili...

Anayasamız için herkesin anlıyabileceği bir hukuk dili aranıyor. Fakat bulunacağı şüpheli, hattâ bulunmıyacağı muhakkaktır. Osmanlıca yazarsanız gençler anlamazlar. Öz Türkçe yazarsanız eskiler anlamazlar. Çağatayca yazarsanız hiç kimse anlamaz. «Mer'iyyül-icra, Mamulünbih, kes bi kat'iyyet...» gibi kelimeler, yeni nesil için, ya Arapça bir dua veya Mısır radyosu spikerinin okuduğu ajans haberleri gibi bir şeydir. Bu sözlerin gençler tarafından anlaşılması için Lâtin harflerinden vazgeçip Arap harflerine dönmek ve okullarda İngilizce, Fransızca yerine Arapça öğretmek lâzım.

Mantık ve hukuk dilindeki «kaziye» kelimesini eskiler pek iyi anlar ve pek çok kullanırlardı. Bugün bu kelime, dili argoya çalan gençlerde «kazığı ye» gibi çirkin tedailer uyandırabilir ve mânası anlaşılmaz. «Önerme» demelisiniz ki anlaşılsın. Bundan da eskiler mâna çıkaramazlar. Hele «Kuvvei icraiye» yerine «yürütme erki», «kuvvei teşriiye» yerine «yaşama erki» diyecek olursanız, ne eskiler anlar, ne de yeniler.

14 Mayıs 1950 ye kadar Anayasanın herkesce anlaşılan bir dille yazılmış olmasına lüzum yoktu. Çünkü onun sözlerine kulak asan yoktu. Bugün, Anayasa genç demokrasimizin anası ve kanunlarımız da onun çocuklarıdır. Hepsi aynı dilden konuşmalı ve bunu herkes anlamalıdır. Fakat böyle bir hukuk dilini nereden bulmalı? Traktör değil ki, Amrikaya ısmarlıyalım. Bu dilin yerli malı olması şart. Dil Kurumu gibi bir dil fabrikası daha açıp yeni kelimeler imal etmeğe kalkarsak yine kıyamet kopar. Her kelime üstünde ayrı bir tartışma: Kökü nedir? Türkçe mi, Moğolca mı? Bu ek, bu köke yakışır mı? Şiveye uygun mu, değil mi? Birbirimizle çekişip duracağız.

Çare yok, Anayasamız Arapça, Farsca, Türkçe, Moğolca, Çağatayca, Grekçe, Lâtince, Fransızca, İngilizce... gibi çeşit çeşit dilleri birbirine karıştıracak ve onu anlamak için yine tercümanlara ihtiyaç olacak.

Yalnız Anayasa dilimiz mi? Bu gidişle çocuklara ana dilini anlatmak için de hususî tercümanlar tumak zorunda kalacağız. Eğer bu dil dâvasını toptan halletmezsek, Türkiye bir Babil kulesi haline gelecektir.

AKBABA

Ucuz!

Londradan yeni gelmiş olan terzi Fikri Üstündal, telâşla giderken Necati Aygene rastladı. Aygen sordu:

— Nereye Fikri bey?

— Terziye... Kendime bir kat elbise ısmarlıyacağım...

Necati fena halde şaşırmıştı:

— Neye kendin dikmiyorsun?

— O benden daha ucuz dikiyor tirader, ne yapayım?

000265

Kelin merhemi olsa!..

Eyüpsultanın mütevazı bir evin de, kırçıl top sakallı, parlak ve siyah gözlü, zayıf bir adamın karşısında, orta yaşlı, temiz giyinmiş, biçimli konuşan bir zat oturmuş, ona şöyle diyordu:

— Hocafendi, sizin nefesiniz kuvvetli imiş. Dualarınızla bir çok hastaları şifaya kavuşturuyor muşsunuz. Sizi bana itimada lâyık bir arkadaş tavsiye etti. Geldim. Bu ziyaretimi kimseye söylemiyeceğimden emin olabilirsiniz.

Hocafendi sordu :

— Müşkiliniz nedir?

— Efendim, bazı rahatsızlıklarım var. Duanıza muhtacım.

— Ne gibi rahatsızlıklar?

Ziyaretçi elini göğsüne doğru götürüp çekerek:

— Öksürüyorum, dedi, ciğerlerimde elhamdülillâh bir rahatsızlık yok. Eski bir bronşit. Fakat, beni çok rahatsız ediyor.

Hocafendi eliyle işaret etti. Ziyaretçi ona yaklaştı. Göğsünü açtı. Hocafendi okudu, üfledi.

— Size bir de muska yazacağım, bunu bir iple boynunuza asacak, göğsünüzden ayırmıyacaksınız.

— Peki, hocafendi, bu dua benim mideme iyi gelir mi?

— Midenizde ne var?

— Güç hazmediyorum. Ne yersem yiyeyim midem ekşiyor.

— Ona da ayrı bir muska yazarım.

Ziyaretçi, elini sol bacağına götürerek:

— Bir de, dedi, şuramda bir sızı var. Romatizma mı, nedir, anlayamadım. Hiçbir ilâç, masaj, sıcak tutma fayda vermiyor.

Hocafendi başını salladı:

— O da geçer, dedi, siz buradan çıktıktan sonra cami avlusunda kuşlara serpilen mısırlardan bir avuç alınız. Eve gidince kırk bir tanesini ayırınız. Kırk tanesi için birer Kulhüvallahi okuyunuz. Geri kalan bir tanesi için de Yasini Şerif okuyunuz. Sonra bu mısırları aldığınız yere tekrar getirip kuşlara atınız. Fakat abdestli olmanız şart.

Ziyaretçi mahzun bir tavırla düşünceye daldı.

Hocafendi onun haline dikkat ederek sordu:

— Ne var? Zor mu geldi size?

— Hayır... Abdest almasını unuttum da...

Hocafendi ziyaretçinin bu itirafını sâkin ve müsamahalı bir tebessümle karşıladı:

— Ziyanı yok, dedi, Allah taksiratınızı affetsin. Ben sana öğretirim şimdi. Ve ziyaretçiye nasıl abdest alınacağını tarif etti.

— Bunları yaparsanız, Cenabı Haktan niyazımız oldur ki, bütün hastalıklarınız geçecektir. Amma, siz arzu ederseniz doktorlara da gidiniz. Bizce mâni yoktur.

Ziyaretçi, bir isyan hareketiyle, başını silkeledi:

— Gitmem doktorlara, dedi.

— Niçin? diye sordu hoca, tababete itimadınız yok mu? Doğru değil bu. Tıp da bir ilimdir, fendir.

— Tababete itimadım olsaydı size gelir miydim?

— Bunlar başka başka şeylerdir. Hekimler vücut yoliyle tedavi ederler, biz ruh yoliyle şifa veririz.

Ziyaretçi gülümseyerek ayağa kalktı:

— Hocafendi, dedi, ben doktora gitmem, çünkü... kendim doktorum. Meşhur bir dahiliye mütehassısıyım ve Üniversitede profesörüm!.

CIZ

— Süper mürşidimiz hapse mahkûm oldu, Ustaoğlumuz partiden atıldı... Ben içmeyim de kim içsin artık?!..

Kahkahacıklar

UZUN YOL

Bir yolcu, Ankaraya ilk gittiği zaman, trende kondüktöre sordu:

— Daha Ankaraya çok var mı?

— Bir saat... Çok mu sıkıldınız?

— Evet...

— Ya ben ne yapayım? Dört senedir bu trendeyim...

Yolcu, adamcağıza acıdı:

— Vah, vah, vah... Hangi uzak memlekete gidiyorsun böyle?!...

AĞIRLIK

Yeşim, birinci sınıfı bitirmek üzeredir. Hesap dersinde nasıl olmuşsa lâfı geçmiş. Geldi, babasına sordu:

— Baba, bir ton kömür ne kadardır?

Babası içini çekti:

— Belli olmaz ki, evlâdım... Havaya, mevsime, kömürü alana, satana, doldurana, tartana, taşıyana göre değişir!

✶

TARAF DA MEMNUN

Şehir Tiyatrosu edebî hey'et başkanı Prof. Sabri Esad'a bir genç, eser getirdi:

— Tiyatroda temsilini rica ediyorum, dedi.

Sabri Esat sordu:

— Nedir bu, facia mı?

San'atkâr (!) izah etti:

— Evet, ama, muhakkak ki herkes gülecektir. Binaenaleyh dram tiyatrosunda da oynanabilir, komedide de!

✶

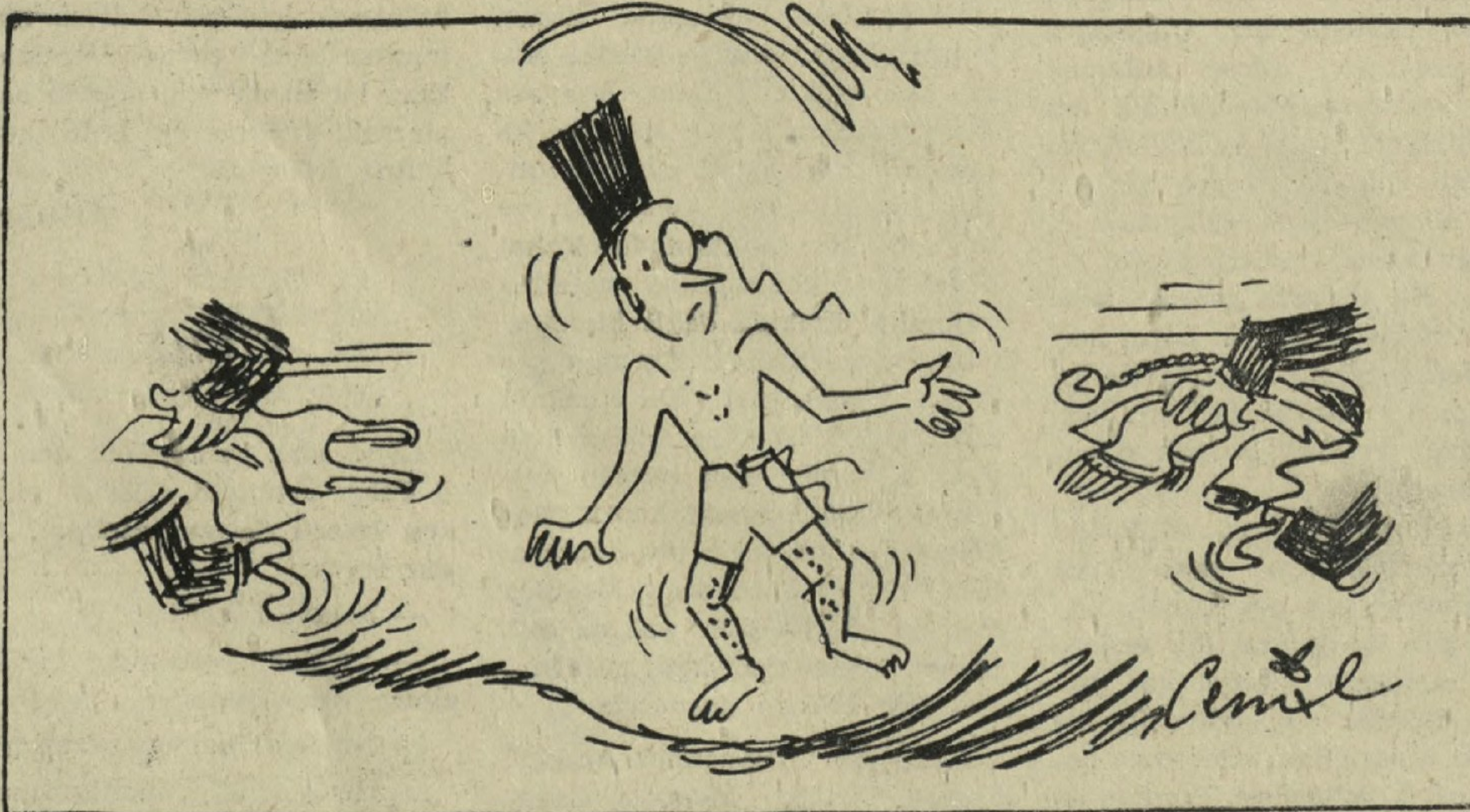
DEĞİŞİKLİK

Evlendiklerinin yirminci yılını kutluyorlardı. Davetlilerden biri, hanımı tebrik etti:

— Doğrusu size gıpta ediyorum. Yirmi sene ayni erkeğe tahammül etmek...

Hanım, tashih etti:

— Neden ayni erkekle olsun? Kocam ilk senedenberi o kadar değişti ki...

ARSEN LÜPEN İSTANBULDA!...

000266

HİKAYE

Genç Bahçıvan

Bayan Şahende pencereden bahçeye baktı: Bahçıvan Hasan tarhları belliyordu... Mevsimsiz kış güneşinin ışığı genç bahçıvanın kalın, kırmızı ensesinde pırıl pırıl yanıyordu... Bu sütun parçası gibi kalın, terli ense, Bayan Şahendenin içine tuhaf bir ürperme verdi... Kırk beş senelik vücudu garip garip gıdıklanır gibi oldu... Köşkte herkes öğle uykusuna yatmıştı... Aşağıya, bahçeye indi... Hasanın karşısında, hasır koltuğun üstüne oturdu... Tabakasını çıkardı, bir sigara aldı, dudaklarının arasına iliştirdi, bir sigara da Hasan'a uzattı... Lâkin genç bahçıvan sıkıldı, ezildi, büzüldü, sigarayı almak istemedi.. Bayan Şahende, gözlerini süzerek, sesine titrek bir perde vererek sigarayı almasını emretti... Bahçıvanla hanımı sigaraları karşılıklı tüttürürler - ken konuşmağa başladılar.

— Hasan... Doğru söyle, ben güzel miyim, değil miyim?...

Hasan bir gelinlik kız gibi kıpkırmızı oldu... Cevap vermedi.

— Söylesene ayol...

— Utanırım bayanım...

— Söyle diyorum sana...

— Güzelsin...

— En çok nerem güzel?

Hasan gene utandı...

— Söyle... En çok neyim hoşuna gidiyor?.

MÜSABAKAMIZ : 4

Kadın — Neee?.. Beni aldattın ha?.. Hani yarın akşam gelecektin?..

Hasan mahcup mahcup sırıttı:

— Gırmızıların hoşuma gidiyo...

Dedi... Bayan Şahende o gün dudaklarını nar çiçeği gibi kıpkırmızı yapmıştı.

Hasan:

— Gırmızıların hoşuma gidiyo...

Derken melûl melûl Bayan Şahendenin yüzüne bakıyor, ağzından çıkacak söz için kırmızı dudaklarının hareketine dikkat ediyordu... Bayan Şahende heyecan içinde idi. Demek dudakları Hasanın hoşuna gitmişti. Başını çevirdi. Kış bahçesine baktı... Orada büyük saksıların arkasında ne zevkli aşk saatleri geçebilirdi. Hasanı biraz daha kışkırtmak için dudaklarını büzdü:

— Demek bunlar hoşuna gidiyor ha?..

Bahçıvan gene mahcubane güldü:

— Çok hoşuma gidiyo!...

Bayan Şahende yerinden fırladı... Hasan'ı kolundan yakalıyarak çiçek bahçesine sürükledi... Büyük saksıların arasına geldiler. Bayan Şahende gene gözlerini süzdü:

— Al haydi... Dedi. En hoşuna giden şeyi al...

Hasan şaşırdı:

— Alamam bayancığım, dedi, o bana lâyık değil.

Bayan Şahende ısrar etti:

— Al.. Al.. Bu işlerde bayanla bahcıvan arasında fark olmaz al...

Hasan son bir mukavemet gösterdi:

— Ya bay bu işe ne demez ki?

Bayan Şahende omuz silkti:

— Nereden görecek o?... Al sen... Al haydi.

Bayan Şahende fena halde sabırsızlanıyordu... Hasan mütereddit, heyecanlı adımlarla bayana doğru ilerledi... Bayan Şahende kırmızı dudaklarını büzdü, gözlerini kapadı... Hasan elini uzattı, Bayan Şahendenin boynundaki kolyeyi çözdü:

— Eyvallah bayancığım, dedi. Yavukluma yollayıvereyim!.

DALGA

KİMMİŞ?

Mesut Cemil jübilesi hazırlanıyordu. Her şarkıyı ilk okuyanı bulup ona söyletmek gibi orijinal bir fikir ortaya atan Baki Suha Ediboğlu, sordu:

— Kuzum Mesut, sen bilirsin, şu «Rabbin bana tek nimeti varsa, o da sensin» şarkısını ilk defa kim söylemişti?

Mesut Cemil, tatlı tatlı güldü:

— Âdem Aleyhisselâm!

İZİN

Çok çalışkan, çok akıllı bir bankacıydı. Bir sabah, şefin karşısına dikildi:

— Evleniyorum efendim, iki gün izin rica ediyorum...

— Ya, dedi şef, zaten on beş gündenberi mezundunuz. Ne diye evlenmediniz?

Memur, boynunu büktü:

— On beş günlük istirahatimi bozmak istemedim efendim!

000267

Hikâye

Kız — Peki, peki, gel,.. Beni sahiden sevdiğine inandım!.

Yalancının Mumu!..

O sırada tarihî bir piyes sahneye konulacaktı. Hayri Vurgel, tiyatronun bir nevi menecerliğini yapıyor, temsil heyetinin müdürü namına artist angaje ediyor, dekorlardan ışıklara kadar da bir çok işi idare ederek çeviriyordu. Hakikî bir çevirgendi.

Hafta arasında bir gün, tiyatro müdürü Hayriyi yanına çağırdı.

— Aman, dedi, şu tarihî piyes için otuz kadar figürana ihtiyaç var. Malûm ya bunlar, sahneye çıkarlar ama, lâf etmezler. Onun için her geceki temsil ayrı hesap edilerek ücret verilecek. Her biri için temsil başına iki buçuk lira verirsin...

Sonra, Hayriyi pek iyi tanıdığını belli eden bir gülüşle ilâve etti:

— Gerçi sana avans olarak para verilmesi için vezneye söyledim. Ama, figüranlara verilecek paradan hisse almağa kalkarsan bir daha bu kapıdan içeri giremezsin Hayri bey!

Beriki, son derece mürâî ve yaltaklanan bir gülüşle, gözlerini kıstı:

— Bilmez miyim a beyim, bilmez miyim hiç?. Emin olun her kes hissesini, hakkını tam olarak alacak. Bir küçük şikâyet olursa zaten ben kendim istifa ederim...

Ertesi gün Hayri derhal ava çıktı. Beyoğlu'nda işsiz güçsüz gençlerin tavla attıkları kahveleri birer birer dolaşmağa, konuşmalara katılarak içlerinde tiyatro hevesi olanları seçmeğe koyuldu. Bu gençlerden biri bilhassa pek hevesliydi:

— Ne diyorsunuz Hayri bey.. Sizin ne meşhur bir organizatör olduğunuzu bilmez miyim? Demek ben sahneye çıkacağım ha?

— Evet. Düşün monşer, yüzbinlerce halk her gece sizi tanıyacak, alkışlıyacak...

— Beni ha?

— Evet...

— Rolüm ne?

— Kalabalık...

— Nasıl kalabalık!...

— Basbayağı kalabalık işte..

— Canım, bir kişiden kalabalık çıkmaz ki...

— Bir kişi değilsin ki sen... Seninle beraber yirmi kişi daha olacak...

— Konuşmıyacak mıyım hiç sahnede?

— Canım, hem ilk defa sahneye çık, hem de lâkırdı et... Olur mu ya? Baksana Vasfi Rızaya filân... Herif bunca yıllık artist de gene sırası gelmedikçe konuşmuyor...

— Yoksa biz figüran mıyız?

— Figüranlığı beğenmiyor musun? Bir kere figüranlık aktörlükten güç bir artistliktir. Çünkü aktör fikirlerini söylemek için bol bol kelime kullanır. Halbuki figüran hiç ağzını açmadan bütün düşüncelerini bildirmek, seyircilere anlatmak zorundadır. Kütük gibi duracak değilsin ya sahnede? Elbette yüzünün, vücudunun duruşu bir şeyler ifade edecek. Kolay mı bu? Aktörlük haltetsin figüranlığın yanında... Üstüne üstlük, tek kelime söylemeden her gece tıkır tıkır para da alacaksın...

— Ha... Ya? Para da verecek siniz demek?..

— Tabii ya... Temsil başına elli kuruş. Haftada dört lira eder...

Delikanlı, Hayri'nin safsatalı belâgati karşısında fazla mukavemet edemedi. Hayri:

— Düşün yahu, diyordu, meşhur olacaksın, Halk senin figüran olduğunu ne bilecek? Rol icabı kalabalığı temsil ettiğini, bir dahaki eserde başka role çıkacağını sanırlar. Düşün, tarihî elbiseler içinde o ne cakadır, sahnede görünmek! Şayet muvaffak olursan, bir dahaki sefere vezir olursun...

Bu minval üzere konuşurken, otuz figüranı avlıyan Hayri, hafta sonunda, kendi yüksek tahsisatından başka en az dört yüz küsur liranın üstüne yatmak hayaliyle tatlı tatlı gülümsiyerek tiyatroya geldi.

Kararlaştırılan günde figüranlar toplandı. Kendilerine ne yapacakları, üstad Hayri Vurgel tarafından tarif edildi ve kostümleri giydirildi. İlk temsil son derece başarılı oldu.

Ertesi gün Hayri, o figüranı bularak yanına çağırdı.

— Tebrik ederim azizim, dedi, dün gece bir hârikaydın...

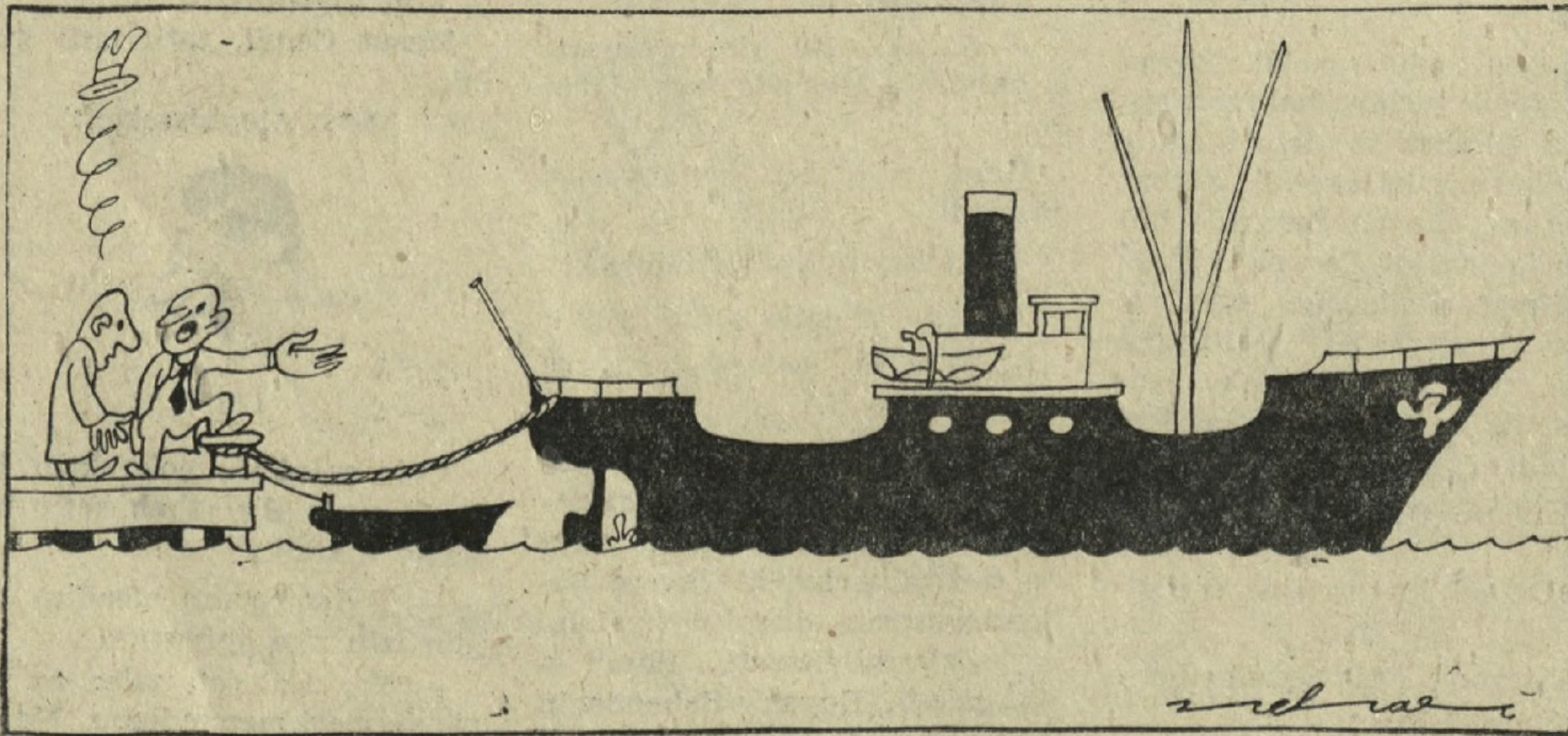
— Sahi mi?

— Evet. Bunu ben söylemiş olsam, dostluğumuzdan ileri gelen bir kompliman zannedebilirsin. Ama, dün geceki temsilde, tiyatro müdürü, salondan seni işaret ederek: «Şu halkın içinde, sağdan üçüncü delikanlı kim?» diye sordu. «pek gösterişli birşey...» Hemen cevabı yapıştırdım tabii: «Ben de zaten onu vezirler arasına koymak istiyorum. Pek kabiliyetli bir genç!» dedim.

— Vezirlik bir rol mü?

— Hayır, o da figüranlık ama, ne de olsa halktan biri olmakla bir vezir olmak arasında çok fark var. Bir kere kılık kıyafet tabiî çok şatafatlı. İnsan daha çok göze çarpar. Bilhassa seyirciler arasındaki genç kızlarla kadınlar üzerinde süksen fazla olur... Sonra, tabii ücret de farklı. Temsil başına bir lira alacaksın. Haftada sekiz lira eder... Bu akşam bir deneriz. Şayet başarı gösterirsen öbür temsillere de hep vezir olarak çıkarsın, ücretin de artmış olur...

— Vallahi Hayri bey, ben ücrette değilim. Ama, arkadaşlar soruyorlar. Onlara bir liraya fi-

— İşte, bu büyük gemi Avrupaya kömür ihraç etmek için...
— Ya arkasındaki küçük kayık?..
— O da İstanbulun ihtiyacını karşılamak için!...

000268

güranlık ediyorum demek ağırıma gidiyor...

Hayri ciddî ciddî düşünceye daldı

— Bak, dedi, ben arkadaşlarımı düşünürüm. İstersen gecesine iki buçuk lira alıyorum de. Bence hiç mahzur yok. Övünmek de azıcık, hakkındır tabiî. Bugüne bugün sahneye çıkıyorsun. İnsan itibarının düşmesini istemez elbet. Bu tiyatroda aktörler de temsil başına iki buçuk kâğıt alırlar zaten...

Ateşli genç bu izne pek sevindi. Ve ertesi akşam, sahneye sal tanatlı bir vezir kıyafeti içinde çıktı. Gerçi yine ağzını açmıyordu ama, yüzünden neşe akıyordu. Ne de olsa, vezirlik başka şeydi vesselâm. Bâhusus ücret hususunda böbürlenmek imkânı da olunca...

Lâkin üçüncü temsilde vaziyet birdenbire değişti.

Figüran, vezirliğinden memnun kalıp kalmadığını sormak için Hayri Vurgel'in bürosuna uğramıştı. Üstadı ateş püskürür bir halde gördü.

— Affedersiniz, rahatsız ettim, dedi. Herhalde birine sinirlenmiş olacaksınız. Daha müsait bir zamanınızda geleyim...

Hayri Vurgel, gürledi:

— Hayır, şimdi gel! çünkü sana sinirlendim. Neydi o dün akşamki rezalet?

— Hangi rezalet efendim?

— Sahnedeki rezalet... Ömründe bir vezir görmedin mi be herif? Kavuğu sol kaşına eğmişsin, Kadınefendinin eteğini öpecek yerde elini öptün. Kimse görmez zannedip padişahın gözdelerinden biriyle gözgöze bakıştın. Ulan, millet yutar mı bunları sanıyorsun? Yarından tezi yok, ya halktan biri olursun, yahut kendini ıslah ederek vezir rolüne devam edersin...

— Ama, Hayri bey, benim başarılı duruşum müdürün dikkatini çekmiş, siz söylediniz, kendiniz. Elbette bende bir meziyet gördünüz...

— Ne bilirim ben altının böyle kof çıkacağını? Vezir de oldun ama, nafile, adam olacağın yok. Söylediğim gibi. Düzelebilirsen vezir olarak sahneye çıkarsın...

— Dikkat ederim efendim.

— Ama bu takdirde yine halktan biriymişsin gibi, az para alacaksın. Temsil başına elli... Canın isterse... Ne kabiliyetli gençler kapı arkasında kuyruk olmuş, sıra bekliyorlar...

Zavallı figüran, boynunu büktü:

— Ama ben soranlara iki buçuk lira alıyorum demiştim...

Hayri yapma bir öfkeyle bağırdı:

— Sen gene öyle söyle, bana ne? Elli kuruş alacaksın. İşte bukadar!...

Ve hafta sonu geldi.

Tiyatro müdürü, işlerin nasıl gittiğini anlamak için, tediye günü, holde Hayri Vurgel'i bekliyen figüranlar arasına karıştı. Hatır sormağa, ağız aramağa başladı:

— Nasılsınız çocuklar? Nasıl gidiyor işler?

— İyiyiz patron. Çalışıyoruz işte...

— Nasıl, memnun musunuz işinizden?

— Memnunuz, çok şükür...

Müdür birinci figürana sordu:

— Sen nekadar alıyorsun temsil başına, oğlum?

Delikanlı göğsünü şişirdi. Kemali gururla:

— İki buçuk lira efendim!

Müdür, ummuyormuş gibi güldü:

— Ya?... Ya siz?

— Ben de iki buçuk lira...

— Maşallah... Peki siz?

— Ben üç lira alıyorum patron...

— Siz?

— Ben de üç lira...

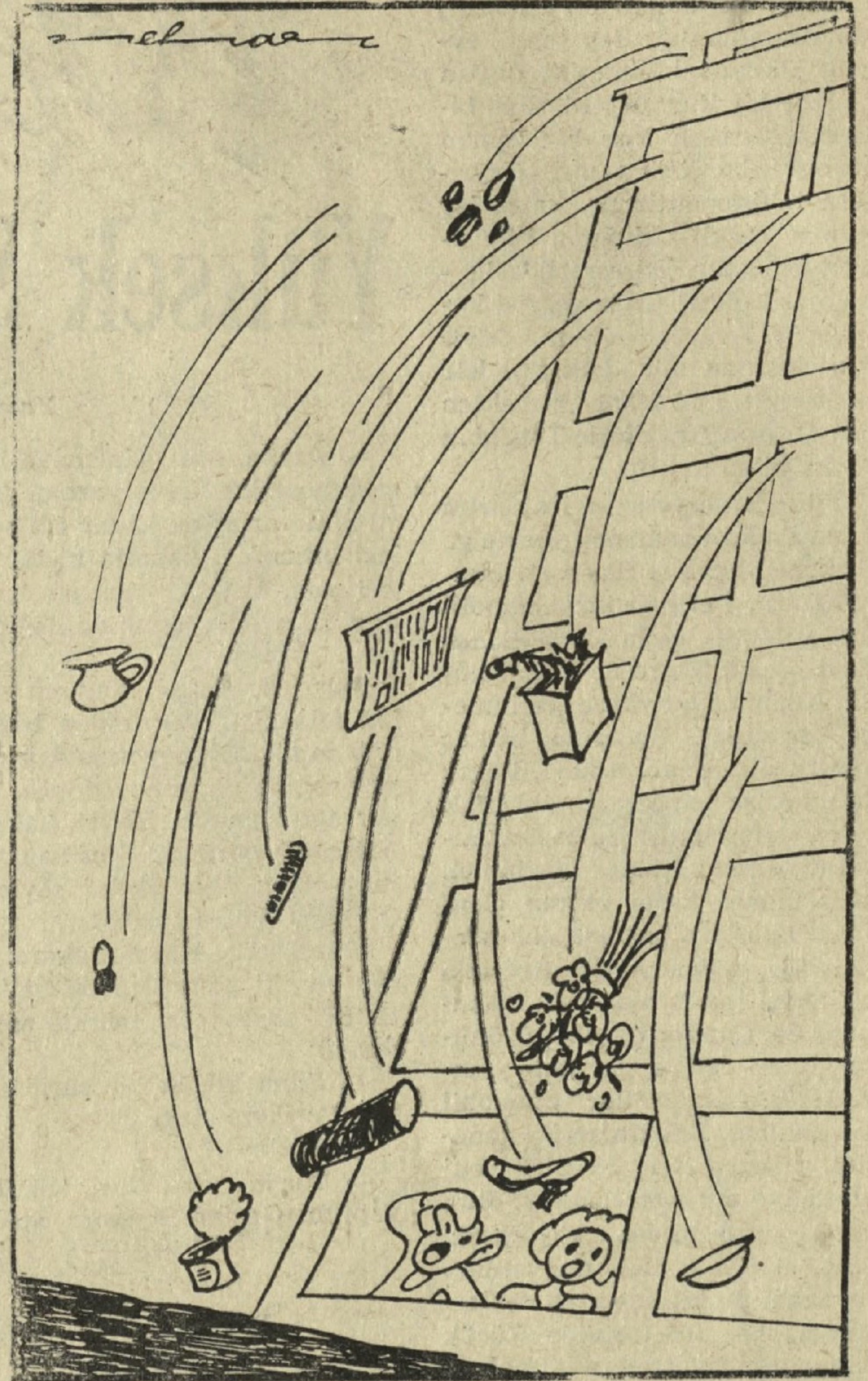
— Ben üç buçuk...

— Ben dört... Yakında artacak da...

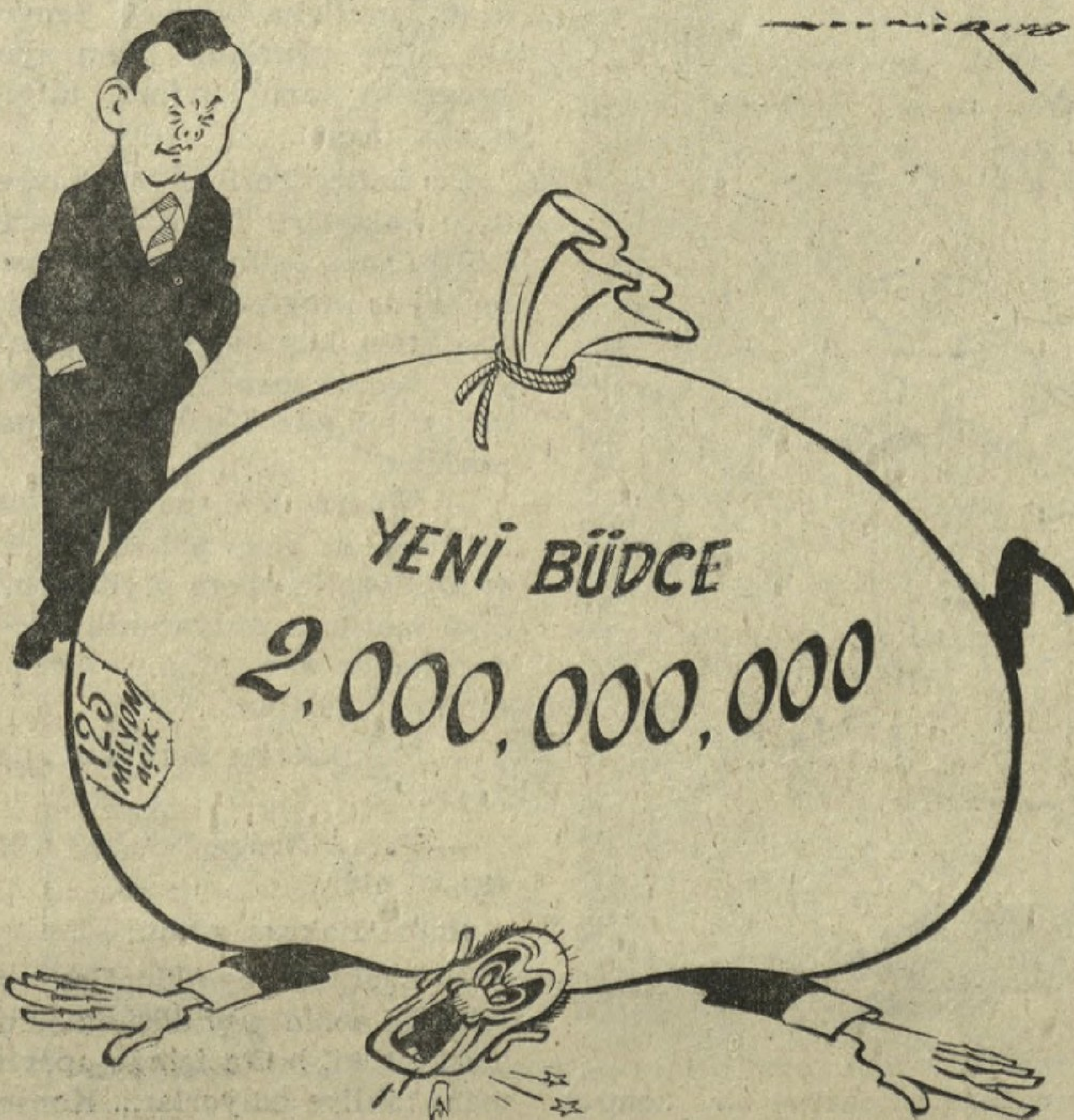
Figüranlar, birdenbire tiyatro müdürünün neden kaşlarını çatarak deli gibi söylene söylene oradan uzaklaştığını anlıyamadılar. Adam:

— Vay namussuz, diye hırsla homurdanıyordu, ne yapmış yapmış, gene milleti kafese koymuş. Ama ben daha ilk figüran iki buçuk lira alıyorum der demez şüphelenmiştim zaten!...

HİKÂYECİ

Apartımanın en alt katında oturmak!..

Muhalefet — İmdaaaat!...

MAHARET

Halûk Eczacıbaşı, cerbezeli avukatlardandır. Bir gün bir sanığı müdafaa ediyordu. Hâkim, sanığa sordu:

— Suçunu kabul ediyor musun?

Sanık, itiraf etti:

— Vallahi hâkim bey, avukatımla konuşuncuya kadar kabul ediyordum ama, artık etmem. Çünkü o bana, suçlu olmadığımı kabul ettirdi!

BİR HARP FIKRASI

İkinci Dünya harbi sıralarında, bir Amerikan birliğinin iaşesinde bir bozukluk ve düzensizlik olmuştu. Bu birliğe mensup bir subay, askerlerden birinin yemeğini yemeden bir tarafa attığını görünce sinirlendi. Askeri yanına çağırdı:

— Şu beğenmeyip attığın kötü yemeğin bize harbi kazandıracağını bilmiyor musun?

Amerikalı asker hayretle sordu:

— Yoksa bu yemeği Almanlara göndermek niyetinde misiniz?

000269

Hikâye

Yüksek San'atkâr!..

Yazan: HİKÂYECİ

Hayri Bakara ile eşi Perihan Bakara, sosyetenin en tanınmış simalarındandır. Beş sene evvel, Bakara kelimesini duyan alelâde bir kumar şekli diye bilirken, aradan kısa bir zaman geçmesi, bu sözü yalnız -Hayrilere inhisar ettirmiş, hattâ bir kumar çeşidi olduğunu bile unutturmuştur. Bu esrarlı geliş - me nasıl oldu? Gelir vergisi kaçakçılığı yüzünden mi? Döviz kaçırmaktan mı, yüksek kâr hadleriyle mal ithal etmekten mi? Orasını Hayrilerle Tanrıdan başka bilen yoktur.

Yüksek sosyetenin icaplarını onlar da kısa zamanda yerine ge tirmeğe alıştılar: Hayri iki metres tuttu, Perihan biri temelli jigolo, ikisi çeşni kabîlinden flört olmak üzere üç âşık edindi, Allah ne verdiyse geçinmeğe başladılar. Bu arada birkaç apartıman almak, Adada, Boğaz da iki köşk yaptırmak gibi ufak tefek teferruatı hesaba katmıyalım. Lâkin kibar görünmek altlarındaki katta oturan Canverdi ailesiyle başbaşa gelmelerini bile sağlamıyordu. Herkesin bir zayıf tarafı olur ya... Bakaralar da, Canverdilerle -yüzünüze güller- işte o yarıştan yapıyorlardı. Canverdiler otomobil mi aldılar? Bakaralar iki tanesini getirtiyorlar; ötekiler yeni bir radyo mu ısmarladılar? Bun lar üç tane birden alıyorlardı. Ama, nâfile... Hele Canverdilerin sanat muhitinden tanıdıkları olması, her ilk temsilde Küçük Sahne gibi tiyatrolara gitmeleri, bilhassa Perihan'ın yüreğine oturuyordu.

Karı kocanın zaten işsizlikten içleri sıkıldığı için, göz önünde oldukça Canverdilere hasetten kurtulamıyacaklarını akılları kesti. Onları başka bir yere taşınmağa mecbur etmek için, Hayri Bakara, o zamana kadar kira ile oturdukları dairenin bulunduğu apartımanı, el altından satın alıverdi. Derhal, katları boşalttırmak için teşebbüse geç ti. Bir iki kat kiracısı, gizlice verilen hava parasına tamah ederek çıktı. Sıra Canverdilere geldi. Tamirat ve tâdilât gibi mükemmel ve meşru bir mazerete rağmen, Bakara, Canverdi'nin canını alamadı; onları apartımanından çıkaramadı. Yüzlerine karşı bin dereden su getirerek özürler diliyorlar, lâkin bir an evvel defolup gitmelerini temin için avukatlarına avuç dolusu para vermekten de geri durmuyorlardı. Zorla değil ya? Canver diler, Bakaraların rahatını, huzurunu haram etmişlerdi, huzur lariyle...

Buna rağmen, müşterek toplantılarda sık sık buluşuyorlardı. Bir gün yine Kervansaray'daydılar. O sırada yeni gelmiş bir şarkıcı kadını dinliyorlardı. Bay Ali Canverdi:

— Aman, dedi, alafranga bar şarkılarından iğreniyorum. Nasıl dinliyorlar bu kadar âdi şeyleri bilmem... Sanatla hiçbir ilgisi yok. Üstelik insanın kulağını sağır edercesine de bağırırlar...

Sahiden, şarkıcı kadının sesi bir felâketti. Taksimden bağırdığı zaman Okmeydanından duyulacağına da şüphe yoktu. Bu gerçeğe rağmen, Hayri Bakara beğenmiş göründü. Perihan ise, inat olsun diye aksini söyledi. O akşam öylece ayrıldılar.

Ertesi gün, Hayri Bakara, ufak bir iki gümrük işini hallettikten sonra eve müthiş neşeli döndü:

— Sana küçük bir sürprizim var Perihan! dedi.

— Nedir o?

— Bugün ufak bir tahkikat yaptım. Gazino Senyora Splendida'yı angaje etmemiş. Karının amma da gür sesi vardı ha... Bayılıyordum doğrusu... Derhal kendisiyle temasa geçtim. Yarın saat beşte gelip bize hususî bir konser verecek...

Perihan nefretle yüzünü buruşturdu:

— Aman Hayri... dedi, ne zevksiz adam oldun sen de... Vallahi Canverdilerin bu mevzuda hakları var. O felâket sesi nasıl beğeniyorsun, anlamıyorum bir türlü... Kadın güzel bir şey olsa, eh, ona kapıldın diyelim... Değil ki...

Hayri memnundu. Hiç sesini çıkarmadı. Yalnız:

— Acaba bu müstesna konsere Canverdileri de davet etsek gelmezler mi dersin?

— Unutuyorsun şekerim... Yarın cuma... Onların kabul günü.. Nasıl gelsinler?

Yankesici — Gel, şu bekçi babanın kontrol saatini bir kontrol edelim!...

Hayri, sahiden unutmuştu.

— Gelmedikleri daha iyi... diyordu, nasıl olsa hoşlanmıyacaklar... Maamafih, gelip de canları sıkılsaydı daha memnun olurdum ama, ne de olsa komşularımız...

Ertesi gün, saat tam beşe çeyrek kala Senyora Splendida Bakaralara geldi. Kendisine acele bir çay verdiler.

Çayını içtikten sonra:

— Haniya misafirleriniz? diye sordu.

— Zaten pek mahdut kimse davet etmiştik, diye izah etti Hayri, onlar da mazeret beyan ettiler. Ama siz, anlaşmamız gereğince konserinizi yine verecek siniz. Biz ikimiz zevkle dinlemesini biliriz Senyora...

Şarkıcı, kocaman, pırıl pırıl dişlerini göstererek güldü:

— Cidden garip insanlarsınız sız Türkler... Böyle hususî konserleri ancak Amerikada gördüm. Programı istediğiniz gibi, iki kısımdan yaptım. Birinci kısım opera aryaları. İkinci kısım bar şarkıları. Doğrusu epey güçlük çektim. Çünkü opera söylemeğe alışık değilim...

Ve biraz sonra, Perihan'ın hayret dolu bakışları içinde, salonun ortasına gelerek konserine başladı. Ne La Traviata kaldı, ne İl Trovatore... Hepsinin en uzun aryalarını, müthiş bir sesle ve mahalleyi inim inim inleterek okudu. Arkasından kısa bir fasılayı müteakip bar şarkılarına geçti. Bunlar da kabil olduğu kadar yakası yırtılmadık, âdi parçalardan seçilmişti.

Konser bittikten sonra, Hayri, sanatkâra «en derin minnet ve şükranlarını takdim ederek» eline de bir zarf tutuşturdu:

— Gelecek cuma günü aynı saatte mutlaka bekleriz Senyora... diye uğurladı, hem aynı programı harfi harfine tatbik etmek üzere...

Üç hafta, Perihan'ın hayret dolu bakışları, Hayri'nin sırla kilitli ağzı önünde bu konserler, aynı programla devam etti. Saat tam beş buçukta başlanıyor, yedide sona eriyordu. Nihayet, bir gün Perihan dayanamadı:

— Hayri, dedi, şayet o karı bu cuma da gelip o feci şarkıları söyliyecek, opera söylüyorum diye saatlerce uluyacaksa önceden haber ver, pılımı pırtımı toplayıp gideyim...

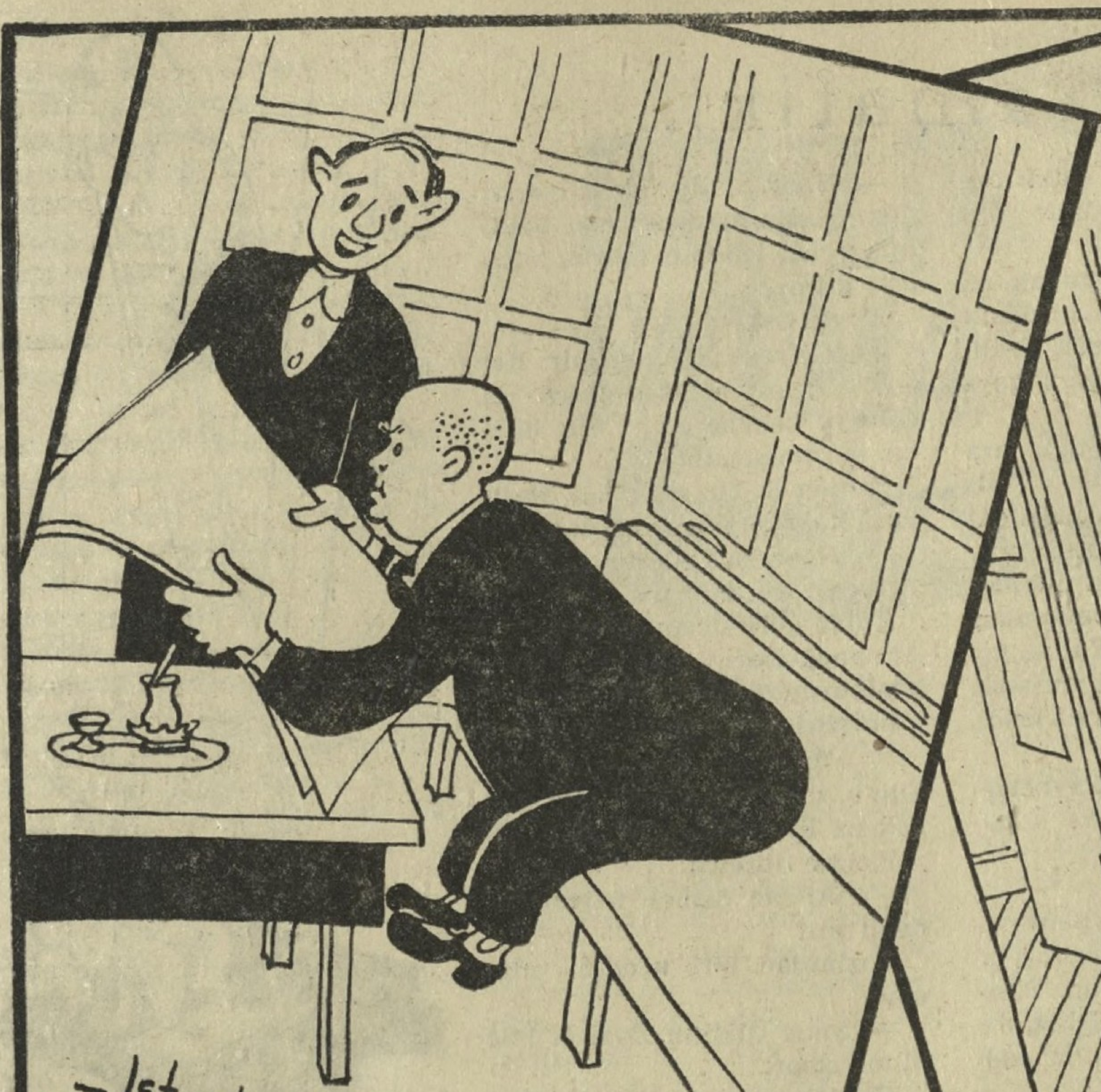
— Merak etme karıcığım, gelmiyecek...

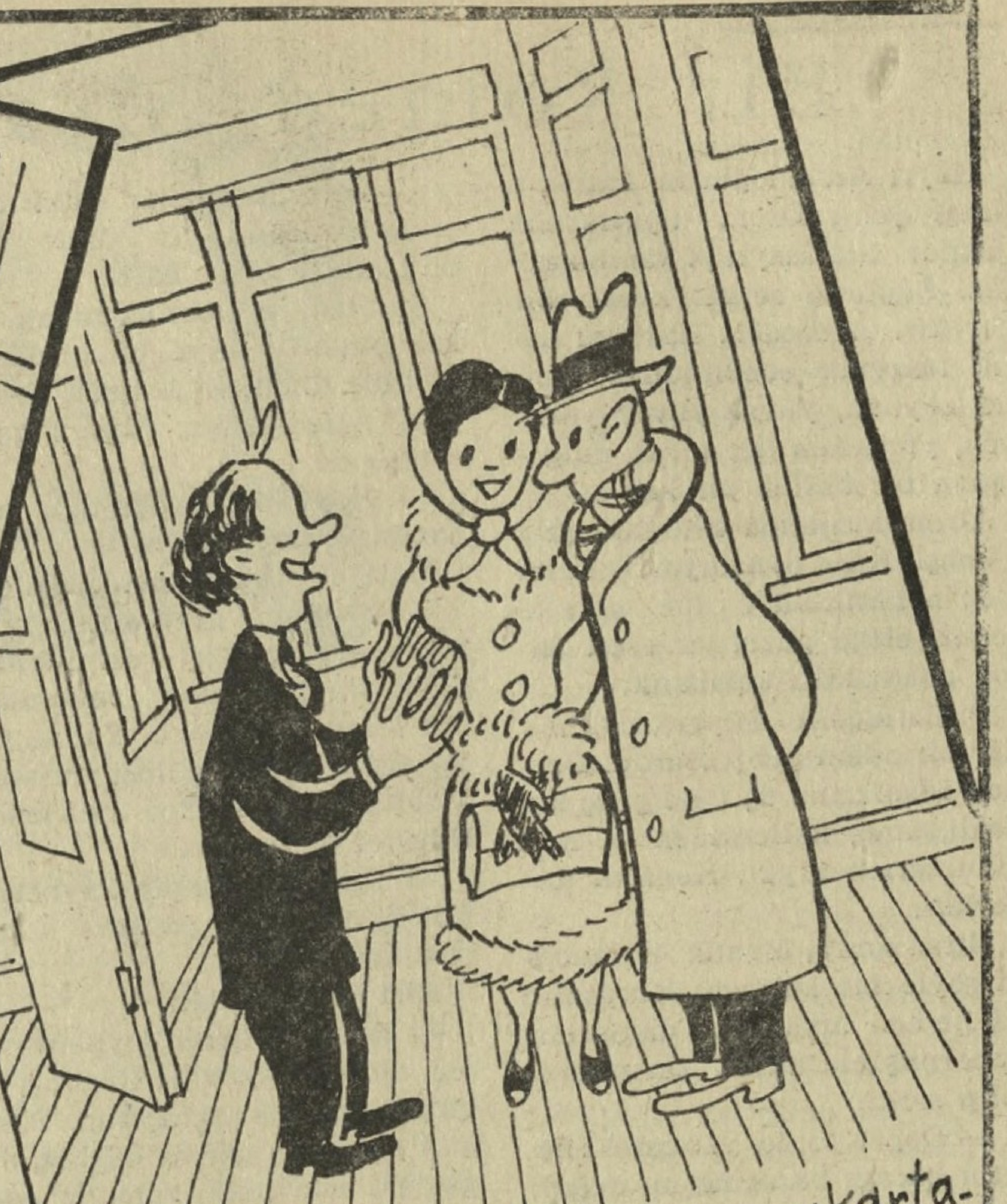
— Ya?.. Neden acaba? Bir şey mi oldu?

Hayri Bakara güldü:

— Evet, bir şey oldu; Canverdiler de senin gibi düşünmüş olacaklar ki, hafta içinde apartımanı tahliye ediyorlar... Konsere filân hacet kalmadı!...

000270

HAFTANIN KARİKATÜRLERİ...

000271

Hikâye:

Bir komedi dramatik!..

Hayri Arslanoğlu ile karısı, o pazar Şehir Dram tiyatrosuna gittiler. Siz Hayri'yi tanımazsınız. Süpürge sopası kılıklı bir heriftir. Acezeden. Karısını artık tasavvur edebilirsiniz: Enine boyuna, yuvar yuvar yürüyen, yürürken her tarafı dalgalanan bir tonluk bir kadın.

Dram kısmında bildiğiniz gibi «Vahşi Kız» oynanıyor. Refia Rez'in hârikulâde bir surette temsil ettiği güzel bir eser. Salon adamakıllı kalabalık.

Yanlarındaki boş yere, dağ kadar bir adam gelip oturdu. Derken arkalarına üç tane genç kız geldi, ama, hallerinden ne mal oldukları belliydi: Kenarın dilberleri.

Biraz sonra, Muallâ Arslanoğlu şöyle bir silkindi. Kocasının da hemen arslanlık damarları kabarmış olacak ki, karısına eğilip sordu:

— Doğru söyle, yanındaki herifin bacağı bacağına mı değdi? Yoksa adam seni düpedüz çimdikledi mi? Çabuk söyle, haddini bildireyim...

Sahneden Refia Rez'in sesi duyuluyordu:

— Yapma, Allah aşkına yapma. Gürültüye ne lüzum var?

Fakat Muallâ, bunu duymamazlıktan gelerek kocasına cevap verdi:

— Hayır, öyle değil. Buam yok, gelirken omuzumdaydı halbuki...

— Canım, kaybetmiş olamazsın ki, yanından hiç ayrılmadım senin.

Arkadaki üç kız (veya, herhalde üç genç kadın) fingir fingir gülüştüler. Muallâ, büsbütün kızdı:

— Kendi tilkileri kaybolsa böyle gülmezlerdi ama! diye homurdandı. Cevap, sahneden geldi:

— Bazı insanları başkalarının felâketi güldürür, ama bazıları da bunu hakkederler! diyordu Refia Rez.

Kızlar bunu duyunca daha beter gülmeğe başladılar. Muallâ:

— Yere düşmüştür belki! dedi ve karanlıkta bir hamle yaptı. Lâkin şişman herif:

— Hanım, şosonlarımdan ne istiyorsunuz? diye homurdanınca özür dilemek zorunda kaldı:

— Affedersiniz, tilkimi kaybettim de...

— Hayvanat bahçesinde ara hanım, burası tiyatro!

Hâlâ etraftan kimse çıkıp da:

— Susalım, para verdik, piyes seyredeceğiz! demiyordu. Şehir tiyatrolarının seyircileri çok kibar insanlardı. Yalnız kızlar kıkır kıkır gülüşüyorlardı. Muallâ sinirlendikçe sinirlendi. Nihayet dayanamadı:

— Kendiniz birşey kaybetseniz kimbilir ne yaygara kopardınız!

Biri cevap verdi:

— Biz nelerimizi kaybettik ama, aldırmadık bile. Görmüş geçirmiş insanlarız hayatta. Sizin gibi sonradan görme değiliz, bir posteki için halkı rahatsız edelim...

— Ayol o sizin kaybettim dediğiniz şey satılıktır, hem pek ucuza vermişsinizdir muhakkak. Halbuki benim tilkim öyle mi?

Bu sırada, söz fırsatı yakalayan Hayri, bu nâdir nimeti kaçırmak istemedi:

— Tam bin beş yüz liralık bir arjanteydi! dedi.

Sonra kolunu uzatarak tarife girişti:

— Hem bu kadardı işte tam...

Kızlar yine gülüştüler. Muallâ:

— Tabii çalan ne boyda olduğunu da bilir... diye tamamladı. Üç kızdan biri:

— Boş bir yer bulalım da rahat rahat seyredelim eseri...

Muallâ büsbütün sinirlendi:

— Baksana Hayri, dedi, hem gürültü ediyorlar, hem de şikâyetçiler...

Hayri istifini bozmadı:

— Biz tiyatroya piyes seyretmekten başka işler için gelenleri çok gördük... demekle kaldı.

Bu sefer öbür kızlardan biri çıkıştı:

— Yani ne demek istiyorsunuz? Kesin artık sesinizi bakalım, yoksa mecbur oluruz buradan gitmeğe...

Hayri serteldi:

— Bir yere gidemezsiniz. Kaçmak istiyorsunuz değil mi, gürültüyü bahane edip? Sizi bırakır mıyım sandınız?

Sahneden bir ses geldi. Refia Rez, Talât'a yalvarıyordu:

— Yeter, rica ederim gürültüyü kes...

Talât gürültüyü kesti. Lâkin Arslanoğulları inadına arslan kesilmişlerdi. Bir türlü sinmek bilmiyorlardı. Muallâ açıkça:

— Muhakkak siz aldınız kürkümü, diye itham etti, tam binbeşyüz liralık bir tilkiydi...

Kocası düzeltti:

— İki bin demek istiyorsun, değil mi?

Kızlardan biri kendini tutamadı:

— Daha tilkinin fiyatını bile bilmiyorlar...

Muallâ, onun hediye olduğunu, annesi tarafından gönderildiğini, tabii hediye edilen bir hayvanın değerini soramıyacaklarını, nihayet annelerin hediyesine paha biçilemiyeceğini uzun uzun izaha koyulduğu sırada, artık rahatsız olan seyirciler, nezaketi bir tarafa bırakıp koro halinde söylenmeğe başladılar. Kızlardan biri:

— Madem şikâyetçisiniz, buyurun, polise gidelim, millet de rahatsız olmasın! deyip kesti.

Gürültü patırdıyla kalktılar. Dışarı çıkıp tiyatro polisini buldular. Muallâ başladı, Hayri bitirdi. Memur:

— Yani bu hanımlardan mı şüphe ediyorsunuz? diye sorunca karı koca:

— Evet, dediler.

— Ama hiç olmazsa bir şahit lâzım...

O zaman Muallânın aklına yanında oturan şişman herif geldi:

— A, dedi, benim yanımda oturan adam şahittir!

Polis memuru içeri girdi. Yavaşça bahsi geçen zatın yanına sokuldu:

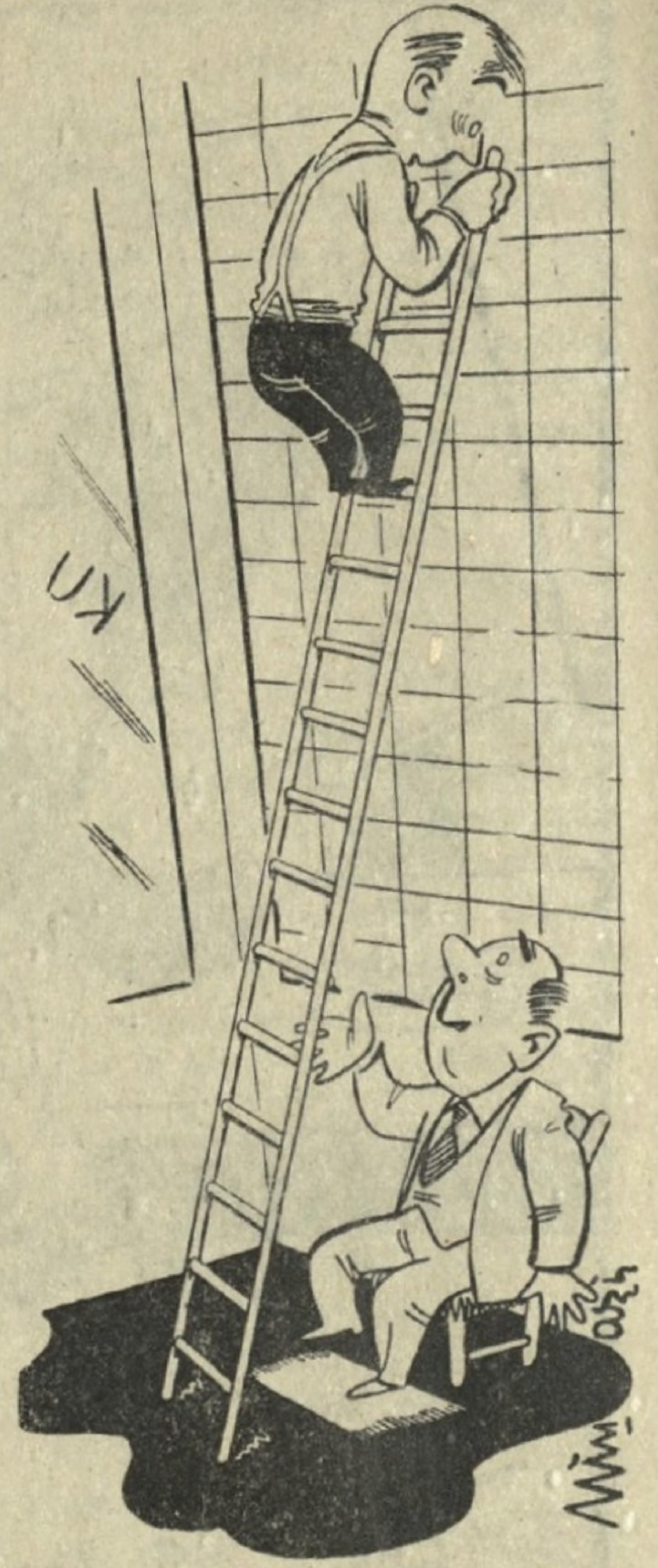
— Bir dakika teşrif eder misiniz? dedi, bir mesele hakkında şahitliğinize müracaat edeceğiz...

Şişman seyirci söylene söylene yerinden kalktı. Lâkin kalkınca, eğilip oturduğu yere baktı:

— Bu ne münasebetsizlik yahu? dedi, insanın oturduğu yere neler bırakıyorlar... Bu ne?

Elinde, kedi postekisi gibi bir şey vardı. Memur:

— Sizin rahatsız olmanıza hacet kalmadı, dedi, onu bana ve-

— Yahu, seni gördükçe benim başım dönüyor...

— Eeeey beyefendi, demokrasi devrindeyiz, yükselip alçalmağa alışmalı!..

rin, yeter...

Polis memuru dışarı çıktığı zaman, Muallâ, üç kıza ciyak ciyak bağırıyordu:

— Sizi hapse attıracağım. Görün âlemin kıymetli eşyasını çalmak nasıl olurmuş. Hırsızlar! Sizi küreğe mahkûm ettireceğim...

Kızlardan biri hâlâ soğukkanlılığını kaybetmemişti:

— Oldu olacak astır da hep birlikte kurtulalım hanım... diyordu. Lâkin memurun elinde kedi postekisine benzer birşeyle geldiğini görünce Arslanoğulları sindiler; fena halde köpeklediler. Memur vaziyeti izah etti: O zaman kızlar:

— Biz dâvacıyız bu sefer. Hakarete uğradık. Buyurun karakola gidelim. Hanımefendi mahkemede ceza yesin de, elâleme hırsız demenin ne olduğunu gör sün...
ğer mi? Şayet tazminat istiyor-

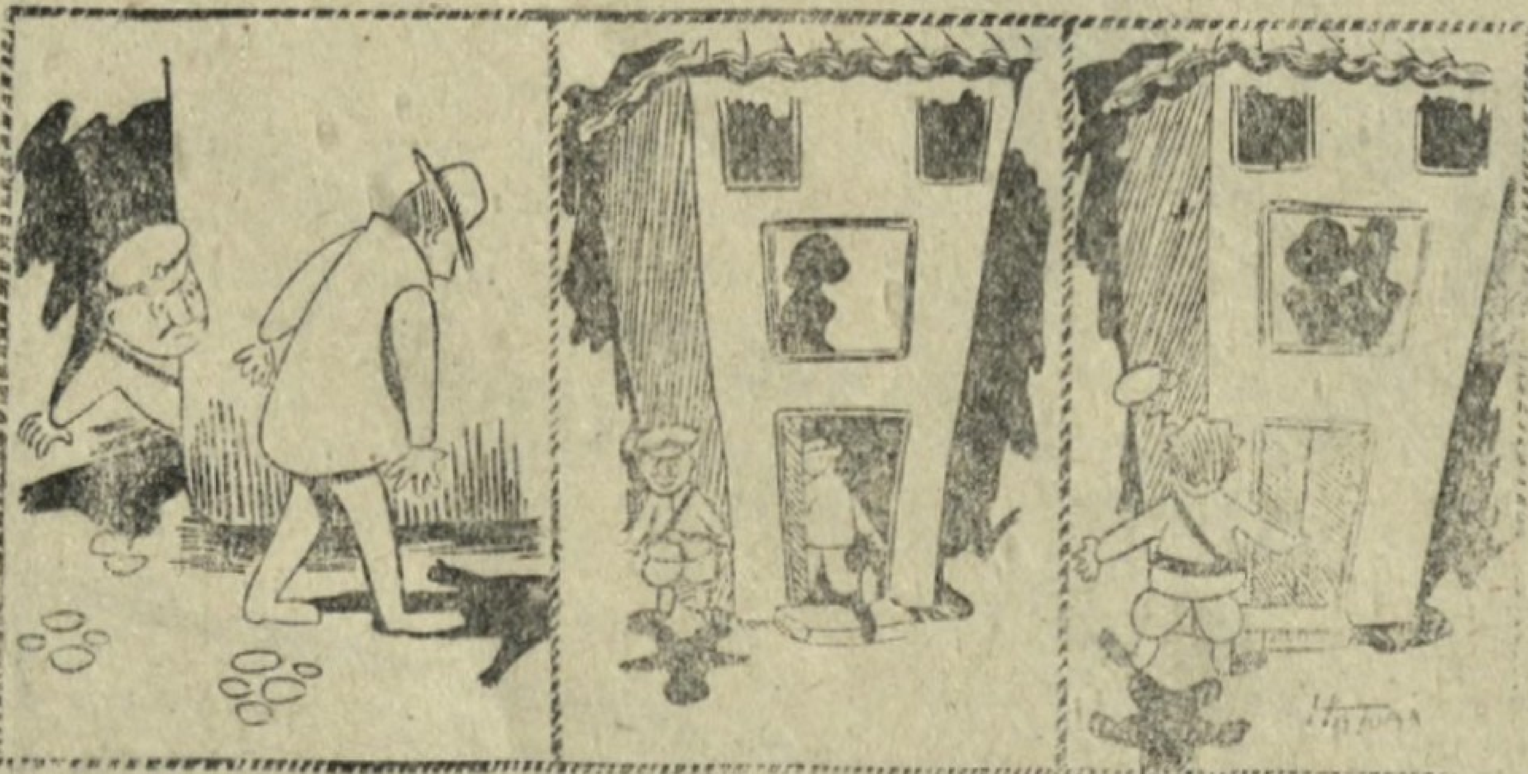
O zaman Muallâ, birdenbire yelkenleri suya indirdi:

— Ayol, dedi, yüz liralık tilki postu için o kadar gürültü desanız o başka... Onu da kocam verir nasıl olsa, bırakın benim yakamı...

Kızlardan biri çıngıraklı bir kahkaha attı:

— Öyleyse vazgeçtik, dedi, dâvacı da değiliz, böyle tazminat da istemeyiz...

SİZİN KÖŞENİZ

YAZISIZ!..

000272

Edebî Roman : 4

Annemin tahminlerinin doğru çıkmasını candan temenni ediyordum. Lâkin buna inanamıyordum. Artık, Fatmanın hüviyetini iyiden iyiye anlamıştım. Bu yaradılışta bir kadının, kucaktan kucağa dolaşması kendisi için bir ihtiyaç olsa bile, tanıdığı, düşüp kalktığı erkeklerden bir natesine kuvvetle bağlanıp kalması imkânı yok muydu? Bu imkân daima mevcut olduğuna göre, o bağlanacağı erkek benim kocam olamaz mıydı? İşte münasebetleri sürüp gidiyordu. Kesileceğine dair de bir alâmet göremiyordum.

Hattâ, yavaş yavaş, bunun tam aksini görmeğe başladım. Fatma, derece derece kendini çekti, benden uzaklaştı, beni görmemeğe, aramamağa, ben kendisini aradığım zaman da, kabil olduğu kadar meydanda görünmemeğe başladı.

En son görüştüğümüz günü çok iyi hatırlıyorum.

Mısırdan dönüşünden sonra, birlikte gittiğimiz pastahanede randevu vermişti. Beraber akşam çayı içecek, konuşacak, sonra sinemaya gidecektik.

Pastahanenin önüne geldiğim zaman, kapıdan baktım, onun benden evvel gelmiş, köşede bir masaya oturmuş olduğunu gördüm.

İçeriye hemen girmedim. Bir iki dakika durup, camlı kapıdan onu seyrettim. Bunu niçin yapmıştım, bilmiyorum. Onu tetkik etmek, görünüşüne göre bir şeyler anlamak mı istemiştim? Belki.

Ben onu dışarıdan görüyordum, fakat onun beni içeriden görmesi mümkün değildi.

Bir aralık çantasını açtı, içinden bir mektup çıkardı, çabucak okudu, tekrar çantasına yerleştirdi. Gene niçin bilmem, bu mektubun, kocamdan gelmiş bir mektup olduğuna hemen karar verdim.

Bu tahmini yürütür yürütmez, içeri girip onunla karşılaşmak bana pek güç geliverdi. Bir dakika sonra, onunla bir masada oturacak, onunla göz göze gelecek, konuşacak, samimî gözükecek, hattâ en zoru, gülmek mecburiyetinde kalacaktım. Onun kafasından binbir türlü düşünce geçecekti; bu düşünceleri benden gizliyecekti, Ben o düşüncelerin mevcudiyetini bile bile, susacaktım, onun elinde oyuncak olmağa devam edecektim.

Kadınlık gururum buna daha ne kadar tahammül edebilirdi ki?

Birdenbire kararımı verdim, pastahaneye girdim.

Açık konuşmaya, her şeyi ortaya dökmeğe, kesip atmağa karar vermiştim. Fatma, karşısına oturduğum zaman, acaba maksadımı anlamış mıydı? Belki de. Çünkü, ben oturur oturmaz, gözlerini gözlerime dikti, konuşurken bakışlarını benden hiç ayırmadı. O kadar ısrarla bakıyordu ki, bu sefer ben gözlerimi yere indirmeğe mecbur oldum

Sonra, bakışlarının sertliği gitti, gözlerinde her zamanki tatlı yumuşaklık tekrar belirdi, yüzü birdenbire her zamanki şirin, can alıcı yüz haline geldi. Varlığının benim için ne büyük tehlike olduğunu bana bile unutturacak kadar tatlı, sevimli, eşsiz güzellikte bir yüz!

Bu yüzün, bu bakışların cazibesinden kendimi kurtaramadım. Hiç bir şey yokmuş gibi, hiç bir şeyden şüphelenmiyormuşum gibi, onunla, havadan, sudan konuşabildim, gülebildim, sinemaya gidebildim, ayrılırken de, bir dost eli sıkar gibi elini sıkabildim.

İşte Fatma o günden sonra gözden kayboldu.

Kocamla aralarındaki maceranın nasıl başladığını bilmiyordum. Bunu hattâ şu dakikada bile bilmiyorum. Çünkü, üzerinde fazla durmadım, durmama lüzum kalmadı.

Kocamı sürükleyen ihtiras üç, ay sürdü. Sonra, günün birinde, yine onun kendi ağzından, beni hayretler içinde bırakan bir şey işittim. Bir akşam, yemekte, durup dururken:

— Haberin var mı? dedi. Benli Fatma, doktor Feyyazı bırakıp kaçmış.

— Nereye?

— Bilen yok. Kimi tekrar Mısıra gitmiş, diyor. Kimi de memleketine dönen bir yabancı elçilik müsteşarı ile beraber Avrupaya kaçmış diyor.

Benim, uzun zamandanberi yüzünü bile görmediğim Fatma hakkında bu etraflı malûmatı nereden tedarik etmeğe muvaffak olduğunu kendisine sormadım. Yalnız, yüreğim rahat etmişti. Fatmanın İstanbuldan uzaklaştığı haberini, bana soğukkanlılıkla bizzat kocamın haber vermesi, hem bu tehlikeli rakibin muhitimden çekilip gitmesi bakımından, hem de kocamın, bu hâdiseyi böyle sükûnetle karşılıyabilmesinden dolayı beni iki taraflı sevindirdi.

Demek ki, ateş henüz bacayı sarmadan, Fatmanın hercailiği imdada yetişmiş, ikimizi de büyük bir felâketten kurtarmıştı. Bu işi kavgasız, gürültüsüz idare etmeğe muvaffak olduğum için kendimi tebrike lâyık buldum.

Benli Fatmayı ancak senelerce sonra görmem mukadderdi. Fakat o zaman artık benim için bir tehlike olmaktan çıkmıştı.

O kadar çıkmıştı ki, bir sabah (sizi salonda yaşlı bir hanım bekliyor) haberini veren hizmetçinin peşinden aşağı inip de, salonda Fatma ile karşılaştığım zaman, ağzımdan, gayri ihtiyarî bir hayret nidası yükseldi. Karşımda, hiç tanımadığım bir kadın oturuyordu. Daha doğrusu, Fatmanın, kendisine çok benziyen annesi zannedilecek kadar değişik, pörsük, ak saçlı, yüzü elem dolu bir kadın.

Beni görünce yerinden fırladı, koştu boynuma sarıldı, hüngür hüngür ağlamağa başladı. Dakikalarca süren bu göz yaşlarından sonra, bir parça sükûnet bulupda karşımdaki koltuğa oturduğu zaman, ben bu insan harabesi karşısında dilim tutulmuş gibi, söyliyecek bir kelime bulamadım.

Gene o konuştu:

— Tanıyamadın, değil mi? Başkaları gibi sen de beni tanıyamadın. Tanınacak halim kalmadı ki...

Hakikaten de öyle idi. Tanınacak halde değildi. Nasıl anlatayım, bilmem ki! Yuğrulurken yarıda bırakılmış bir hamur hissi veren yamrı yumruluklar, yüzün heyeti umumiyesini garip bir şekilde değiştirmişti. O eski şahane gözler, kenarlarından yırtılıp aşağı çekilir gibi olmuş, her dakika, hayretle bir şeye bakıyor gibi, şaşkın bir ifade almıştı. Fatmanın o şirin yüzü, şimdi, uzun müddet su içinde durduktan sonra güneşe bırakılmış, suda kabarıp güneşte çatlamış bir yağlı boya tabloya benziyordu. Bütün bu yıkıntıdan başka, bu çehreyi sonsuz bir elem ifadesi kaplamıştı. Bakışlar bile hüzün dolu idi.

Kendimi güçlükle toplayıp mânasız bir sual sorabildim:

— Hastalandın mı, Fatma?

Benli Fatma, hazin hazin güldü:

— Hayır kardeşim, hastalanmadım. Bir felâket geçirdim. Büyük bir felâket. Fakat bunu sana anlatmağa dilim varmıyor. Bilirsin, genç kızlığımdan beri hâtıra defteri tutardım. Defterimi kimseye göstermezdim de meraktan çatlardınız. O deftere bugüne kadar... hayır, bugüne kadar değil, düne kadar devam ettim... Bir kapris işte... Sana o defteri getirdim... Dilimle anlatamıyacağım şeylerin hepsini orada bulacaksın.... Oku, hayatımın bilmediğin bütün safhaları onun içinde yazılıdır. Bugünkü felâketim de beraber... Bu günden sonra o deftere artık bir şey ilâve edecek değilim... Onu sana bırakmağa geldim. Sen benim en sevdiğim insansın, tek mirasım o defter. onu sana terkediyorum.

Benli Fatma bunları söylerken, gözlerimi yüzünden ayırmamıştım. Çünkü bakışlarım bir şeye takılmıştı. Fatmanın sol yanağındaki bene. O ben, bir zamanlar, bütün erkeklerin, yiyecek gibi bakmaktan kendilerini alamadıkları o eski emsalsiz güzel yüzde, geçmiş zamanların bir şahidi gibi hâlâ bütün taze hususiyetiyle duruyor; kırışıklara, çiziklere, buruşuklara rağmen yerini hiç değiştirmeyen gamze ile beraber, harabeleri bekleyen sadık bir bekçi gibi, bu bitkin yüze, hâlâ bir mâna vermeğe uğraşıyordu.

Karşımdaki bu eski arkadaşın acıklı hali beni çok müteessir etmişti. Fakat içimde garip bir duygu vardı. Bir harabezar seyrediyormuşum gibi, yüreğimi derin bir matem hissi kaplamıştı. Ona teselli verecek kelime bile bulamıyordum. Eskiden, yüzünü görür görmez, kalbimde hemen bir sıcaklık duyduğum Fatma, bugün içimi üşütüyordu.

Uzattığı defteri aldım; bir parça oturdu, sonra çıkıp gitti. Gideceği sırada, hiç değilse bu suretle gönlünü almış olmak için, adresini sordum.

— Daha nerede oturacağımı bilmiyorum, dedi. Yerleşince sana haber veririm.

O defteri bir hamlede sonuna kadar okudum.

Son sayfayı bitirdiğim zaman, Benli Fatma, bütün eski güzelliği, eski âşifteliği ile gözümün önünde canlandı. Onu, hakikî hüviyetiyle ancak o zaman anladım.

Aşağıdaki satırlar, Fatmanın bana bıraktığı hâtıra defterinin sayfalarından yapılmış bir hulâsa.

★

Benli Fatma, denilebilir ki, annesinin kucağından iner inmez, hemen onun âşıklarının kucağına intikal etmişti.

(Devamı var)

000273

Eski Türk Mizahından

Bir enayi aranıyor!

Yazan: Ercüment Ekrem TALU

Saatçi ve kuyumcu Garbis Salakyan, o gün, gözünde pertavsız, işlememekte inat eden ufacık bir kadın saatinin makinesini tetkik ile meşgul iken, mağazadan içeriye yabancı bir müşteri girdi.

Çok temiz giyinmiş, kibar tavırlı olan bu adam, Garbisi nazikâne selâmladıktan sonra, maksadı ziyaretini izah etti: Plâtin üzerine, ufak fakat temiz taşlarla bezenmiş, zarif bir yüzük istiyordu.

Garbis, derhal önüne birkaç mahfaza koydu. Müşteri, bunları birer birer eline aldı, uzun uzadıya mukayese etti ve nihayet birini seçti.

— Kaça bu yüzük?

— Güzel hatırınız için altmış beş liraya olur, paşazadem...

— Pekâlâ!

Müşteri cebinden şık bir cüzdan, bu cüzdanın içinden de yüz liralık bir kaime çıkardı, yüzükle beraber paranın üst tarafını alıp, selâm verdi ve çıktı, gitti.

Garbis, memnun, tekrardan bozuk saati tetkika koyuluyordu. Birdenbire kapı açıldı, kırpık bıyıklı, mölon şapkalı bir adam, içeriye dalıp, kuyumcunun karşısına dikildi.

— Biraz evvel buradan çıkan adamı tanıyor musunuz? diye sordu.

— Hayır, nereden tanıyacağım?

— Ona adla sanla, Kalpazan Stelyo derler. Kendisini sabahtanberi takip ediyorum.

— Cenabınız?..

— Memurum... Stelyo sizden ne aldı ?

— Bir yüzük almıştır.

— Mukabilinde, mutlaka bir yüz liralık verdi değil mi?

— He!

— Tamam!.. İşte bu yüz liralık kalptır. Numarası da Allahüâlem, 273249 dur. Bakın bakalım, öyle değil mi?

Garbis, hayretle memurun yüzüne baktı, sonra hâlâ elinde tuttuğu saatle pertavsızı tezgâhın üzerine bırakarak çekmecesini çekti. Müşteriden aldığı yüz liralık varakai nakdiye orada. en önde duruyordu.

Kuyumcu, onu eline alıp yakından tetkik etti. Filhakika numarası 273249 olduğunu görünce:

— Vay köpoğlu!... diye izharı hayret etti.

Memur keyfiyetten çok memnun görünüyordu.

— Eh, dedi, akıbet, mel'unu yakaladık demektir. O, bu sefer de kurtulurum sandı ama, yağma yok! Kaçırmamak için bilhassa tertibat alındı. Siz, her halde merkeze kadar zahmet edeceksiniz, olmaz mı? Şu parayı da lûtfen bana verin!

Garbis, kaimeyi bilâtereddüd teslim etti. Bir yandan da, boyuna söyleniyordu.

— Hey gidi dünya!... İnsanlar ne kadar da bozuldu!... Eşkâlini görmüş olsan demezsin ki kapkaçtır. Bayağı kalantor, panker gibi giyinmişti... Garbis ne bilsin ki, âdi hırsızın birisidir?

— Âdi hırsız değil... Dolandırıcıların en yamanıdır. Herifi ele geçirinciye kadar canımız çıktı. Haydi, vakit kaybetmeden merkeze gidelim.

— Tükkân yalnızdır. Çırak hastalandı... Kapayım, ensenizden gelorum.

— Peki...

Lâkin, iki dakika sonra, sokağa fırlıyan Garbis, memurdan da eser görmeyince şüphelendi ve doğruca merkeze koşup geçen macerayı, memura aynen hikâye etti.

Memur, bu masalı dinledikten sonra gülümsedi ve:

— Aziz Bay Garbis! dedi, siz, iki kurnaz dolandırıcının tuzağına düşmüşsünüz. Bunlar size yaptıkları oyunu evvelden mükemmel tertip etmişler. Verdikleri para her halde sahte değildi. Sizi tavlamağa yaramış. Şimdi, zararınızı hesap edelim. Yüzüğün kıymeti ne kadardı?

— Maliyeti elli liradır.

— Otuz beş de üste verdiniz, etti seksen beş...

— He, öyle edoor. Altik üzerine bir bardak ilimonata içmeli!

Merkez memuru:

— Hayır! dedi. Ben size vadediyorum: Üç güne kadar, kaybınızı iade edeceğim. Zira, herifler bu işin tadını bir kere tattılar. Yarın başka yerde tekrar edeceklerdir. O vakit enseleriz..

Garbis Salakyan, kemali saffetle sordu:

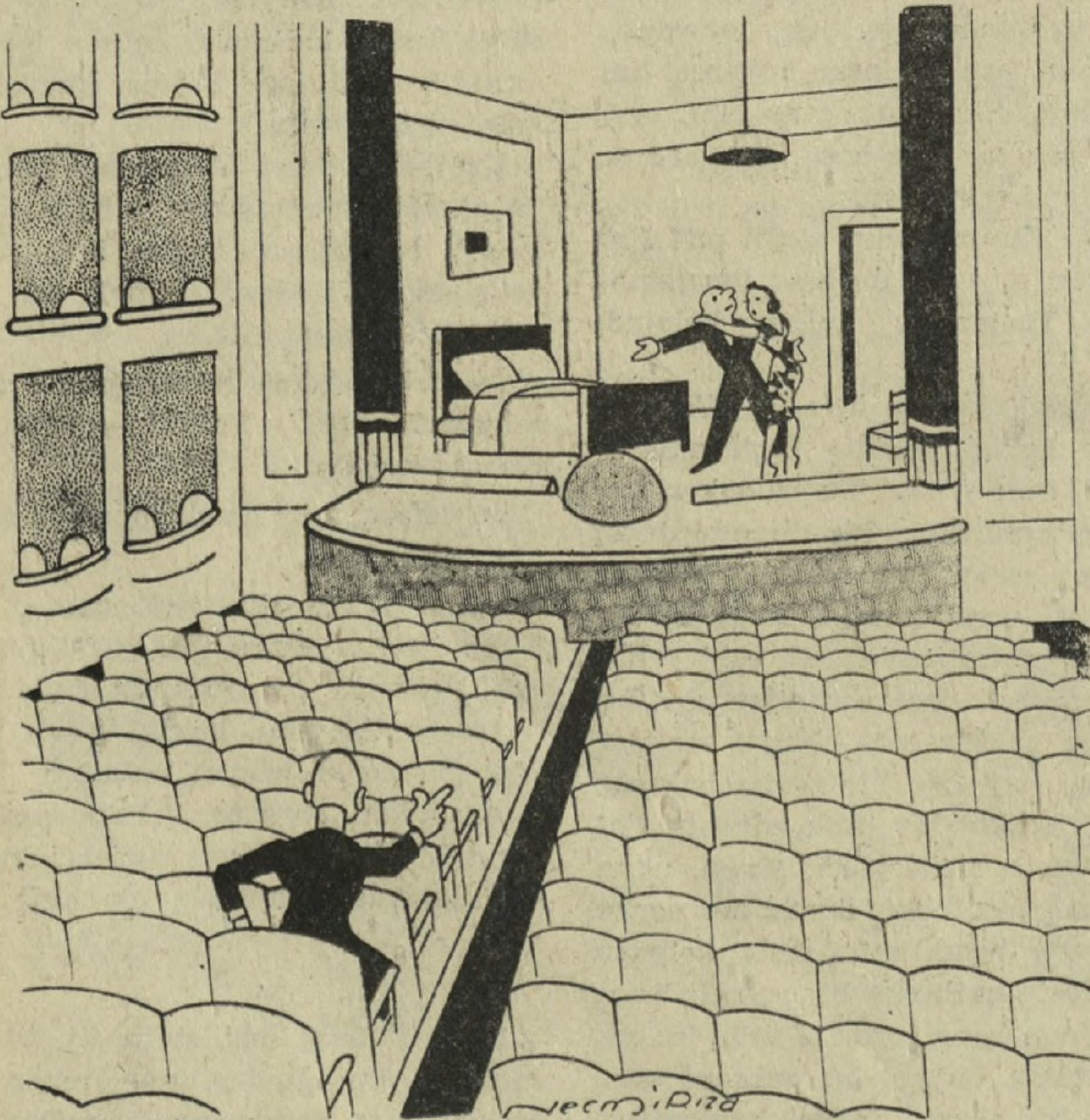
— Acep benim gibi bir enayi daha bulurlar?

Memur güldü:

— Onu bilmem! dedi... O başka mesele!...

— Nasıl, kızlarımızın asker olmasına seviniyor musun?..
— Elbet... Biraz çamaşır yıkamasını, sökük dikmesini öğrenirler!..

Aktör — İşte sevgilim, nihayet yalnız kaldık...
Müşteri — Rahatsız ediyorsam ben de çekileyim!..

Adı üstünde

— Karadenizde fırtına, pek dehşetli olmuş. Bir kaç vapur baştankara etmişler...

— Gayet tabiî...

— Nasıl tabiî olur?

— Baksana birader, adı üstünde: Denizi kara, rüzgârı karayel... Bu vaziyette vapurlar baştankara etmiş, çok mu?..

000274

Dünya Mizahından

Balıkçı Hikâyeleri

Aşağıda anlatacağım hikâyeler balığa çıkmağa heves eden herkese lâzımdır. İşin en güzel tarafı bu hikâyelerin telif hakkı filân olmamasıdır. Âdem Babamız tarafından ilk anlatıldıklarından beri umumun malı oldukları için her istiyen bunları ezberleyip dilediği gibi kullanabilir.

İşe en basit ve en malûm olanı ile başlayalım. Balığa çıkan herkes bu hikâyeyi yüzlerce defa dinlemiş ve söylemiştir:

ELDEN KAÇIRILAN BALIĞIN HİKÂYESİ

Bu hikâyeyi anlatmağa en elverişli vaziyet şöyledir: Balık meraklısı sabahtan iki arkadaşı ile birlikte balığa çıkmıştır. Şimdi de eve dönmektedirler. Ellerinde olta kamışları ve mesleklerinin diğer âlet ve edevatı mevcuttur. Ev sahibi bir dizi pis görünüşlü ufacık balık da taşımaktadır. Balıklardan hiç birinin boyu on beş yirmi santimden uzun ve göğüs çevreleri on santimden geniş değildir. Ev sahibinin karısı, baldızı ve baldızın arkadaşı olan genç hanım hemen balıkçılar kafilesini karşılamağa koşarlar ve balıkları görünce hayarnlık çığlıkları koparırlar. Aslında bu balıkları balıkçıda görseler kilosu üç kuruştan almağa tenezzül etmezler ya o başka. Şimdiki halde mestolurlar ve:

— Aman ne güzel şeyler, hele şu kocamanına bak, diye bağrışırlar.

«Kocamanı» şöyle yirmibeş santim filân boyundadır. Sudan çıktığı zaman fena değildi ama o zamandan bu yana büzülüp bir araya gelmiştir ve şimdi veremden ölmüş gibi bir hâli vardır. İşte tam bu sırada ev sahibi esef ve heyecan karışık bir ifadeyle:

— Evet ama, ah o elimizden kaçırdığımız balığı bir görseydiniz, der. Oltalarımızı suya henüz sarkıtmıştık ki...

Sırası gelmişken bütün balıkçılara ihtarda bulunmak isterim: Tehlike anının oltaları tam suya sarkıttığınız an olduğunu artık hepinizin bilmesi lâzımdır. İşte o anda balıklar insana olmadık oyunlar oynarlar: Meselâ sımsıkı bir kitle halinde size doğru atılırlar. Ama o kadar süratle ki hiç birini tutamazsınız. Yahut da içlerinden en irisini seçerler ve ona oltalarınızdan birisini çaldırırlar. Evet.

— Oltalarımızı suya henüz sarkıtmıştık ki Tom'unkine canavar gibi bir balık takıldı. En aşağı sekiz kilo ağırlığında vardı, değil mi Tom?

Tom, «En aşağı,» diye cevap verir.

— Her neyse, Tom balığı çekmeğe başladı. Ted'le bana da ağı hazır edelim diye bağırdı. Canavarı kayığın tam kenarına kadar çekmiştik ki...

Tom'la Ed mahzun mahzun, «Kenarına kadar,» diye ilâve ederler.

— ... Tam o sırada oltanın ipi kopuvermez mi? Tabii balık da kaçtı, gitti. Vallahi en aşağı yetmiş santim vardı boyu, en aşağı yetmiş.

Baldızın arkadaşı olan genç hanım: Balığı gördünüz mü? diye sorar.

Böyle bir şey sormağa zerrece hakkı yoktur, tabii. Âdilâne bir sual değildir bu. Balığa çıkanlar arasında bu sualin sorulması yasak edilmiştir, zaten. Balığın oltaya çok mu asıldığını, takriben ne kadar ağırlıkta olduğunu filân sorabilirsiniz ama balığı görüp görmediklerini katiyen sormamanız lâzımdır. Nitekim Tom:

— Nerde olduğunu görebiliyorduk, diye cevap verir.

Böylece ellerinde balık dizisi, arada bir, «Ah o kocamanını yakalıyabilseydik,» diye hayıflanarak eve dönerler.

Kış gelinceye kadar hikâye olgunlaşacak, balık kayığın kenarına değil de tâ içine kadar çekilecek (böylelikle balığı görüp görmemek meselesi de hallolunmuş olur) ve kayığın içinde Ed'e çarpıp çocukcağızı bayıltarak gene denize atlıyacaktır.

Stephen Leacock

(Gelecek sayı Acayip yem)

Fransa — Ben Alman kapıcı istemem...
Birleşmiş Milletler — Ama, bitişikteki Rus kiracıyı unutma!...

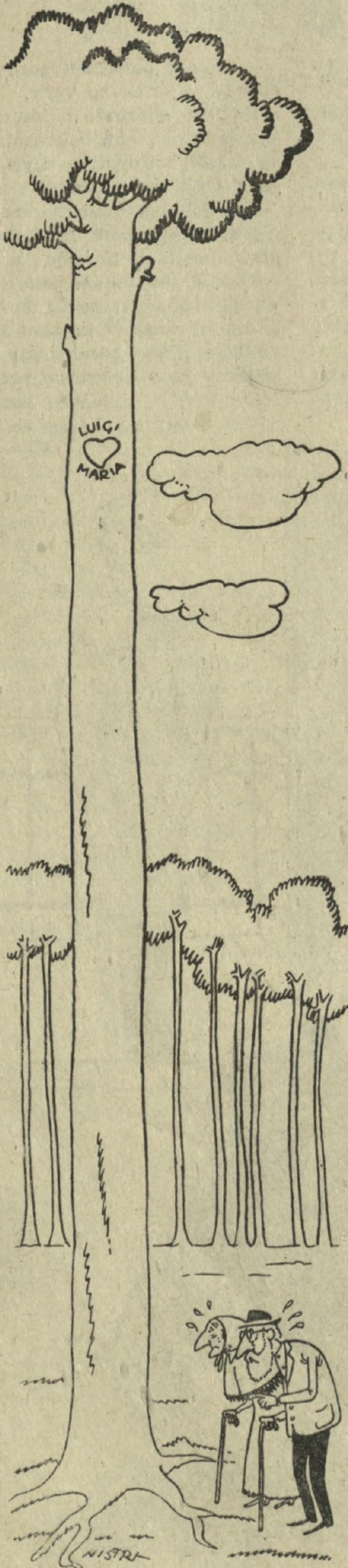
— İtalyan —

000275

DÜNYA Karikatürleri

— Eminim bu ağaçtı!...

(İl Travaso)

— Bana okumayı sevmiyen bir adamın okuyabileceği bir kitap veriniz...

(London Opinion)

— Kıskanç değilim ama, biraz benimle meşgul olsanız...

(İci Paris)

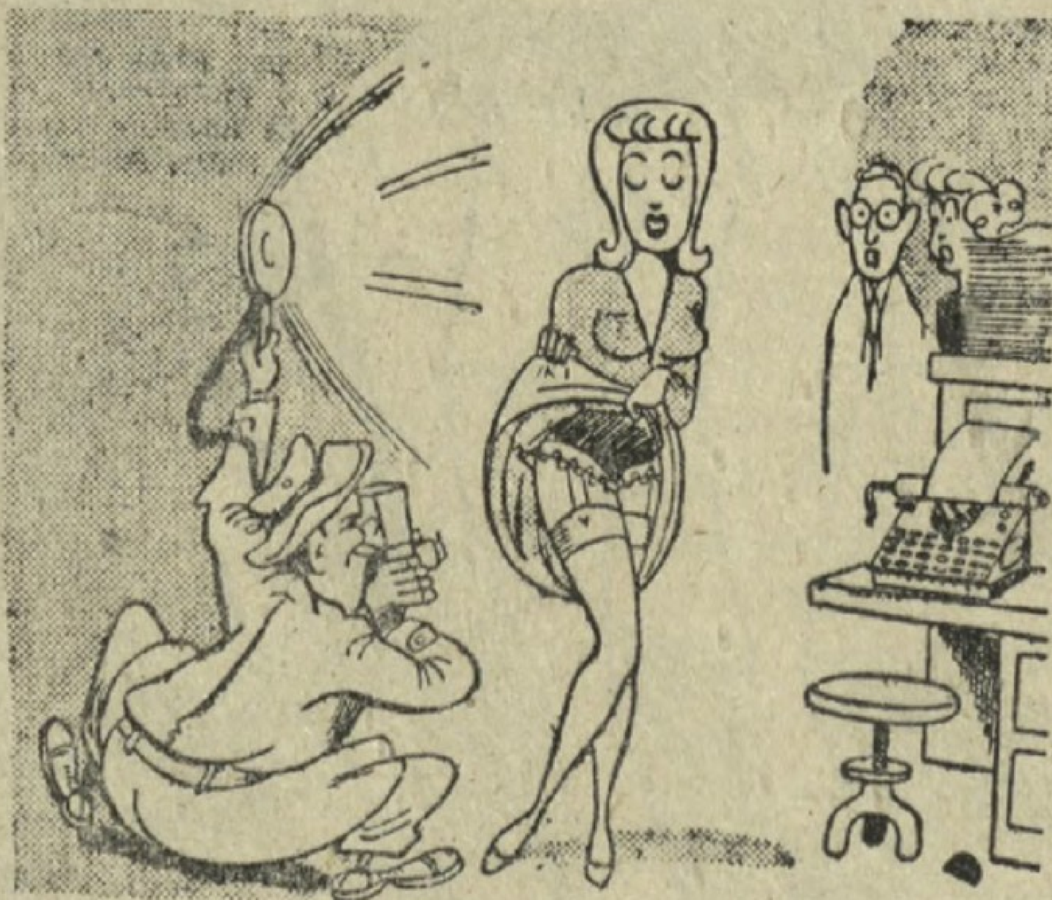
Yolcu — Kuzum, biraz gel otur. Yalnızlıktan patlıyorum...

(Le Hérisson)

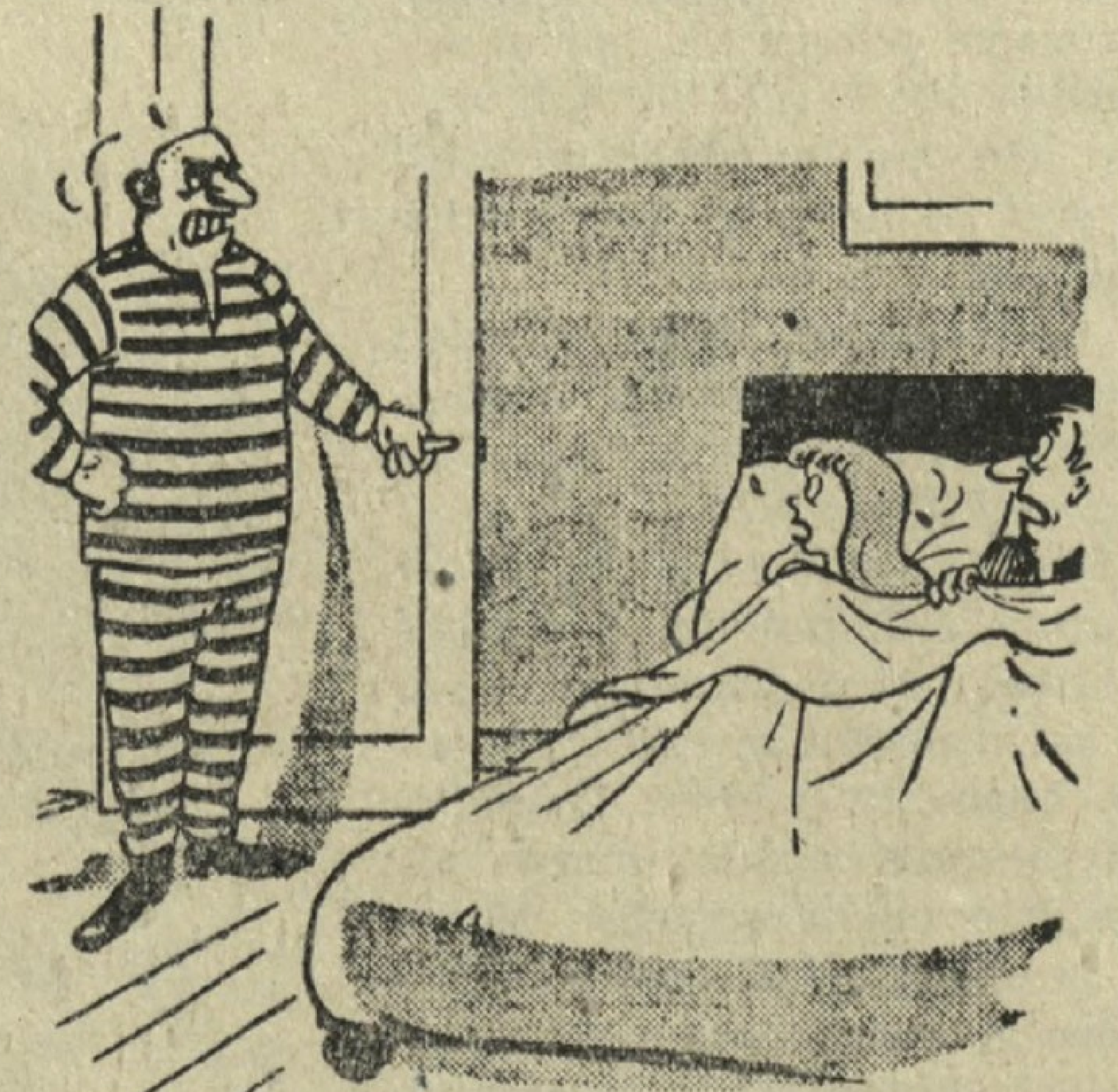
— Aman bir kadeh konyak... Eve sarhoş gitmezsem, karım çapkınlıktaydım sanıyor..

(Le Hérisson)

— (Daktilonun içyüzü) isimli bir röportaj hazırlıyorlarmış...

(Le Hérisson)

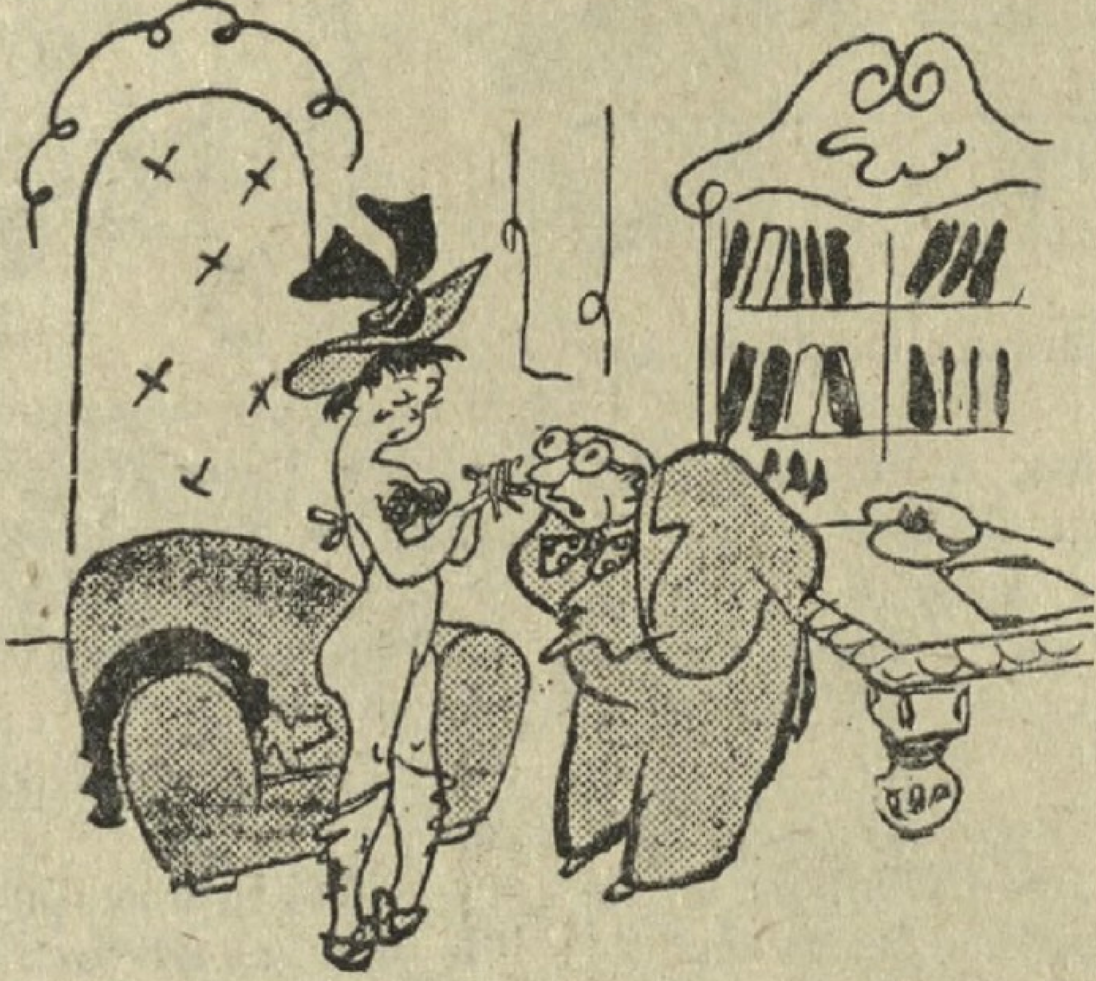

HAPİSHANE DÖNÜŞÜ

— Yaaa... Bu kadar erken çıkacağımı ummuyordun değil mi?

000276

Dünya Karikatürleri

— İşte doktorcuğum, sadece şu küçük parmağımdaki ağrıdan şikâyetim var!..

(Le Hérisson)

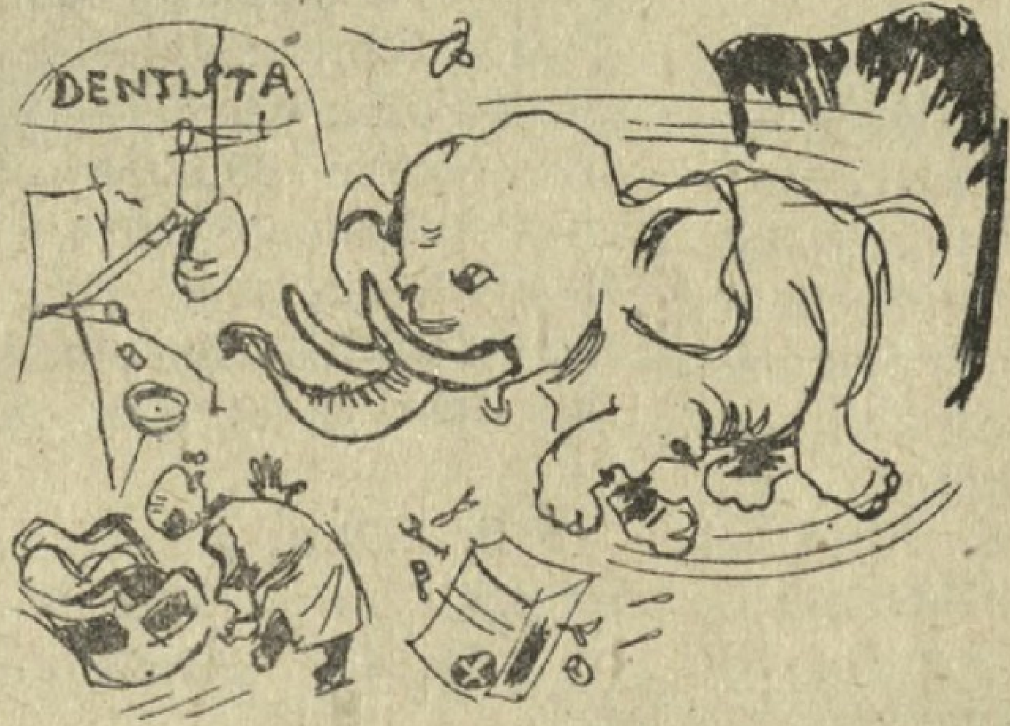
— Ahhh... Matmazel, sizin elinizi öpmek bir ziyafete bedel... Her parmağınızda ayrı bir lezzet var!...

(İci Paris)

— İşte bonservisim!..

(İci Paris)

Fil — Doktor dişim ağrıyor!..

(Serie dell Eeurope)

— Zavallıcık, o kadar üzüldü ki, biraz teselli ediyorum!..

(İci Paris)

— Kocama, bir oğlu olduğunu müjdeleyiniz... Biraz sevinsin, üç senedir burada yok!..

(Le Hérisson)

000277

BODRUMDAN PALASA

★ YAZAN: HAMDİ VAROĞLU ★

Mizahî Roman : 4

Fakat, kocası Abdullahı, fik rinden caydıramamış, çok uğraştığı halde, Sadettin'in (Turistik palas) a alınmasına mâni olamamıştı. Eski gazino kapıcısı:

— Senin bu işlere aklın ermez, diyordu. Sadettin polis hafiyesi olacak adamdır. Vestiyerken görseydin sen onu. Vestiyere bırakılan paltoların, pardesülerin ceplerinde unutulmuş para gibi, cüzdan gibi öteberi var mı yok mu, elini sokmağa hacet kalmadan, uzaktan bakınca anlardı. Keskin gözlüdür. İyi koku alır. Turistik palasta tam bize lâzım olan adam

★

O sabah, Abdullah beyefendi ile Hanife hanımefendi, bütün eşyası ile devir aldıkları Macit paşa konağının üst katındaki tarihi büyük karyolalarından henüz kalkmamışlardı. Nezaret apartımanında olduğu gibi gene aynı yatakta yatıyorlardı. Zengin olduktan sonra, Abdullah beyefendi biraz göbeklenmiş, Hanife hanımefendinin de, esasen yuvarlak olan vücudü, bir miktar daha yağ bağlamıştı. Aynı karyolada rahatsız oluyorlardı, fakat rütbei bâlâ ricalinden, vezirlikler, sadrazamlıklar etmiş Macit paşanın karyolasında yatmanın başka keyfi vardı. Onu feda etmeğe gönülleri razı olamıyordu.

Abdullah bey bir aralık davrandı. Hanife hanım hemen itiraz etti:

— Ne o? Kalkıyor musun?

— Tabii. Saat dokuz oldu, aşağı inip bir dolaşmak lâzım. Malûm ya, aşağıkileri kendi haline bırakmak olmaz. Daktilo hanım, benim odada yan gelip kanapeye uzanmıştır. Rafael olacak saygısız herif de o kadar tenbih ettiğim halde, mutlaka masanın üstündeki hususî evrakımı karıştırmağa gelmiştir. Bir yandan da daktiloya sulanır.

— Ben sana her zaman söylüyorum, Palas'a daha aklı başında bir müdür bulmak lâzım diye. Senin gibi büyük bir patron, kendi palasının işlerine kendisi mi bakar? Nezaret aportamanında iken, saatlerce dürtecim de, uykudan güç uyanırdın. Şimdi zengin oldun, sabah karanlığı fırlıyorsun.

— O zaman başkalarının işine bakıyordum, şimdi kendi işimle uğraşıyorum. Hem ikide bir bana şu nezaret apartımanını hatırlatıp durma kuzum. Fenama gidiyor. Bir de artık apartıman demesini öğren, Allah aşkına.

Abdullah beyefendi, kalktı, giyinmeğe başladı. Askısını takarken, gözü pencereye ilişti.

— O ne? diye haykırdı. Gel gel, Fifi, bahçeye bak; bak da gör, ben başlarında yokken herifler ne marifetler yapıyorlar!

Fifi değil, Hanife hanımdı. Apartıman kapıcılığı ettikleri zamandan biliyorlardı. Paralı ailelerde, herkesin birbirine küçük isimler takması adetti. O zaman çok imrendikleri halde bir türlü tatbik edemedikleri bu âdeti, zengin olduktan sonra hemen kabullenmişlerdi. Hanife hanımın adı artık Fifi, Abdullah beyinki de Abu olmuştu. Tabii, Zehraya da Zizi demişlerdi.

Fifi, kalktı, pencerenin önüne geldi, bahçeye baktı.

— Bir şey görmüyorum, dedi.

— Bir şey görmüyor musun? Sol tarafa fak, parmağımın ucuna. Rafael orada, ağaç arkasına saklanıyor. Sağda da, taflanların arasında Sadettini görüyor musun? Dört ayak olmuş, bir şeyler yapıyor. Vay kıllı bebekler vay! Gazinoda dünya kadar iş varken, kalkmışlar, saklambaç oynuyorlar.

Hanife hanım dikkatle baktı:

— Saklambaç oynamıyorlar, dedi.

— Ne oynuyorlar ya? Tavla mı?

— Oyuna benzemiyor. Bir şey gözetliyorlar galiba.

— Ne gözetliyorlar?

— Göremiyorum. Önüme ağaçlar geliyor.

— Benim de. Aşağı inince sorayım. Yahut, dur, sesleneyim.

Pencereyi açtı. Fakat daha seslenmeğe vakit kalmadan, bahçedekiler, birden irkildiler. Göz göze gelivermişlerdi. Birbirlerinin oradaki mevcudiyetlerinden haberleri olmadığı anlaşılıyordu. Çünkü ikisi de fena halde şaşalamıştı. Şimdi sesleri pencereye kadar yükseliyordu.

Rafael, arkasına saklandığı ıhlamur ağacını Sadettine gösteriyordu:

— Bu ağaç manzarayı kapıyor, kesmeli, diyordu.

Sadettin, Rafael'in bu bahanesine, bir parça yutkunduktan sonra, başka bir bahane ile cevap verdi:

— Mürekkepli kalemimi kaybetmişim. Demindenberi arıyorum, bulamadım, acaba sen gördün mü?

— Kalemin ne biçimdi?

Sadettin, mürekkepli kaleminin ne biçim olduğunu göstermek için, onu cebinden çıkardı, Rafael'e doğru uzattı:

— İşte! dedi.

Hanife hanım, fırsatı kaçırmadı:

— Vay gidi detektif vay! diye alay etti.

Karı koca pencerenin önünden ayrıldılar. Abdullah bey, bahçedeki bu acaip hali pek merak etmişti. Bir an evvel aşağı inip meselenin içyüzünü öğrenmek için alelâcele giyindi.

Çalışma odasına girdiği zaman, Sadettinin daha evvel oraya gelmiş olduğunu gördü. Sadettin onu görür görmez:

— Mühim bir ihbarda bulunacağım, beyefendi, dedi.

Turistik Palasta, herkesin, eski meslekdaşlarının bile Abdullah'a beyefendi diye hitabetmeleri, disiplin icabı olarak konulmuş bir kaide idi. Abdullah bey, bahçedeki saklambaç oyununun sırrını çözmek için soracağı suali sonraya bıraktı:

— Mühim bir ihbar mı? dedi. Neymiş o?

— Tehlikeli bir hakikat keşfettim, efendim. Koynunuzda yılan besliyorsunuz.

— Yılan mı besliyoruz?

— Evet, yılan.

— Ne yılanı?

— Görünüşe bakılırsa ev yılanı. Pek sokulgan şey, insana alışık yılanlardan. Hele kadınlardan pek hoşlanıyor.

— Açık söyle a canım! Ne demek istiyorsun?

— Sorarım size, bir müessesede dans etmeğe memur bir adamın vazifesi nedir?

— Dans etmek, tabii.

— Tamam. Ama bizim dansör Nevres bey dans mans etmiyor.

— Dans etmiyor mu? E, ne yapıyor ya? Çiftetelli mi oynuyor?

— Hayır, köşe bucakta fiskos ediyor. Raporumun bundan sonrası, bir baba yüreğinin tahammülünü aşabilecek şeylerden olduğu için devama cesaret edemiyorum.

Abdullah beyin kaşları çatıldı:

— Yoksa köşe bucakta Zehra ile mi fingirdiyor?

— Ta kendisi, efendim.

— Yoksa, bu sabah, bahçede dört ayak, etrafı gözetlemenizin sebebi bu mu idi?

— Mesleğim icabı, dört ayak da dolaşırım, tepe taklak da gezerim.

— Peki, ne gördün?

— Görmedim, işittim.

— Ne konuşuyorlardı?

— Yıldızlardan, bahardan, çiçekten filân bahsediyorlardı. Mâlûm ya, bu işler hep böyle başlar. Biz de genç olduk.

Abdullah beyin bu habere pek canı sıkılmıştı.

— Fena havadis, dedi. Herif bizim paralara göz koymuş, belli bir şey. Kızı baştan çıkaracak, bize damat olacak, paralara konacak. Teşekkür ederim Sadettin. Bu hizmetinden dolayı maaşına zam yapacağım. Sen git bana o hergeleyi bul, ben de gidip bizim hanımla konuşayım.

Hanife hanım, yatak odasında, zayıflık için beden hareketleri yapmakla meşguldü. Yere uzanmış, devasa bir hacıyatmaz gibi devrilip devrilip doğruluyordu. Abdullah bey, odaya girince, gayet ciddî bir sesle:

— Fifi, dedi, seninle bir şey konuşacağım.

Hanife hanım, tam doğrulmak üzere iken, tekrar sırtüstü serildi. Sonra, ayaklı bir bira fıçısı gibi, zahmetle kalktı:

— Ay, aman, korkuttun beni, dedi. Böyle hırsız gibi sessiz sedasız içeri girilir mi ya?

— Fifi, biraz evvel Sadettin'le konuştum. Bahçedeki saklambaç oyununu sormağa vakit kalmadan, bana çok korkunç şeyler anlattı. Herşeyi haber aldım, öğrendim... Rezalet... Rezalet... Hiç ümit etmezdim!

Hanife hanımın yüzü sapsarı kesildi. İşte korktuğu başına gelmişti. Sadettin, herşeyi itiraf etmişti. Dili dolaşarak:

(Devamı var)

000278

24 EV

İŞ BANKASI BİR MİLYONLUK

1953 de birinci ikramiye çekilişine katılmak için yılbaşına kadar bir tasarruf hesabı açtırınız.

Gişelerimizden tafsilât isteyiniz! — TÜRKİYE İŞ BANKASI

Yeni kısmetler vaad eden sabun...

Yeni PURO

Yeni PURO, müessir bir cilt kremi, eşsiz bir güzellik müstahzarı ve fevkalâde bir tuvalet sabunudur.

... devrimizin en en modern Sabun fabrikasında, yepyeni bir formülle imal edilmiştir.

Yeni PURO yüzünüze, herkesi hayran bırakan sihirli bir güzellik ve cazibe temin eder.

Yeni PURO, cildinizi temizler, besler... siyah benekleri, lekeri yokeder... teninize bir kadife yumuşaklığı, bir çiçek tazeliği verir.

PURO

PURO TUVALET SABUNU

Tuvalet Sabunu 100 de 100 saftır.

Yurt imarının en esaslı temeli

İller Bankası

Sermaye: 200.000.000 T. L.

Yurdu, SU ve ELEKTRİK şebekeleriyle örer.

Halkımıza sağlık kaynağı, bol ve temiz SU ile ışık ve her türlü refah vasıtaları sağlar.

Her türlü Kamu hizmetlerinin gerçekleşmesine çeşitli vasıtalarla da çalışır.

BANKACILIK muameleleri yapar.

En müsait şartlarla MEVDUAT kabul eder ve her nevi

ŞEHİR, KASABA ve KÖYLER'imizin bayındırlığı için gerekli yardımları yapar ve krediler açar.

ANADOLU

Anonim Türk Sigorta Şirketi

SERMAYESİ: 1.500.000; — Türk Lirası

YANGIN

KARA ve DENİZ NAKLİYATI

KAZA

HAYAT

sigortalarını en müsait şartlarla yapmak için sayın müşterilerinin emrine âmadedir.

Yurdun her tarafındaki İş ve Ziraat Bankaları Türkiyenin bu en eski ve en büyük Sigorta Şirketinin acenteleridir.

Telefonlar:	Santral	44653/2/1 ve 44659
	Müdür	44039
	Fen Müşaviri ve	
	Ankara Şubesi	10109
	İkinci Müdür	43954
	Galata Bürosu	43949
	İzmir Bürosu	5915

Telgraf adresi: İmtiyaz — İstanbul

Akbaba

Doktor — Hayır, hayır, tarife hâcet yok... Yatakta nasıl yattığınızı sözle anlatsanız, kâfi!..

000280